JOSEPHI KEMÉNY

DIPLOMATARIUM TRANSILVANICUM

TOM. XII.

1702-1797

Continentia
Inquisitionarum, contra Comitem
Laurentium Bekei, praetensive Rebellibus
Rakoczianis adhaerentem, Anno 1704:
23 feb. peractarum.

1704.
23. Febr.

asfuit. S. Comes Cottus Albae, et Capitaneus Se. dis Udvarhely

1us Testis Nobilis Stephanus Cresnatoni, de Hortobágy falu, Annorum 48 citatus, juratus, examinatus, fatetur: Grof Bekei Lőrincz^a ö Nga ellen valo kérdésekben, egyebet nem tudok, hanem ezt emlekezetesen, és vallomasom jelenthetem, hogy minket Balásfalvára többnyire minden jo Dispositio nélkül vivén, és ottis semmi lövö szerszám nem lévén, improvise is talál tatván az Stráságnak, és Cortásoknak tudatlanságra miatt az ott lévö Nemességgel közönségesen meg szorultunk, mindazonáltal míg azon Balásfalvi Kastély ban voltunk, és Nagyságának nyilván és felsége p: e. Leopoldum I: ellen való hüségtelenségét nem tapasztaltam, azt látám, hogy egy Aranyos Spiki Kurucot, kis meg ozidá, a Lovol le lövé. Tokajhoz vitetvén penigler, ott és Nga mind Arestum alatt volt azon estveig, a mely reggel másnap mi el indultunk, mikor penig Rakoczi Uram Sátorából ki jövén azon estve, maga referalá, hogy Máriásy Pál Ur vette ki kezességen másokkal edgyütt. de ugy, hogy magának is meg kellett eskünni: hogy a Táborból el nem szökik, azt magától és Ngától hallottam. Azután Thoroczkay István Uram Kastéllyában lévén, hallám hogy mondgya vala Bolondos Hadadi, Bekei Urammak: jobb Confessariusra nem volt az Urak között senkinek, mint Bekei Urammak, mert maga a fejedelem elött confiteált, melyre mondá Andrási Ur: hazudcz hamis lélkü: mert énis ott voltam.

2us testis Stephanus Maurer de Uzmös, annorum 25:, A mi

Groff Bercseni Uram és Nga Kegyelmes Urunk ő Felsége ellen való Rebellálását, és hozzá való állását illető én abban semmit sem tudok, mindhogy Balásfal várol édgyütt el fogatattván, Bagáttelkéig édgy Cathegoriaba voltunk. Isten pedig engemet ismét vissza szabadítván, az azontul való dolgokrul semmit sem tudok.

3us testis Nobilis Samuel Belényesi de Uj Thorda, annorum 40: Hallottam közönséges beszédben, hogy Groff Bekesi Lörincz Uram Rákoczi hüségére állott volna meg szabadulása után.

4us testis Andreas Szilágyi senior, de Székely Kocsárd, Judex Regius Sedis Aranyos Annorum 49: Hosszubágyfalvi Csernátoni István Uramtol hallottam, hogy Tokajnál az Rákoczi Ferencz Táborán mind addig míg ott voltak, mint szintén közüllök akár mellyik Erdélyi Rab, olyan forma állapotban volt Bekesi Lörincz, hanem el jövetelek előtt való napon, vagy ugyan azon nap, egy negymet Kurs- már Magyar Országi Fő Ember érkezék a Táborra, aval kezdvén be menni a Fejedelem sátorában, hosszasan egy idő mulva ki jövén, ugyan azon Magyar Országi emberrel, mondotta az Erdélyi, vagy Fejérvármegyei ott való Raboknak: Isten meg áldgya azt a Magyar Országi Fő Ember Atyámfiát, ő vőn ki 15000. vagy mennyi forint Kezességen, de ugyan csak meg kelle esküdnöm, hogy innen a Táborrol el nem megyek, és el nem szököm.

5tus testis Nobilis Gerzsenyi Gergely, alias Literatus de Hosszubágyfalva, annorum 55: Mineműi szomoru állapottal vitettünk Tokajhoz Rákoczi Táborára, azt hallotta minden ember, tudom azt bizonyoson, utá-

zárunkban

zörunkban a mely faluban meg háltunk menö-
ben, ha a Faluban Pap, vagy Prédikátor volt, ad-
dig onnan meg nem indultunk, míg könyörgést
nem tétetett, a mikor könyörgött láttam könyvei
szemmel könyörgeni, a mikor Tokajhoz Rákoczi
Táborához érkeztünk, Bekei Uramat Torika Da-
niel Urammal egy zöld sátorban parancso-
lák, hogy menyenek bé, minket pedig másuvá
szállitván Erdélyieket a Tábor szélire, az nap, és
más napokonis mentünk eö Ngához, láttuk, hogy
Hajduk őrizték eö Ngát a sátor előtt, a holott mind
addig őrizték, míg másnap optán el jöttünk, an-
nak előtte való estve fel szabadulván már az A-
restum alól mi hozzánk jött volt eö Ngá, az hol mi
nyomakodtunk, a holott eö Ngának egy vagy két
Szekeres Lova ott lévén, azokat nézegeté meg, on-
nan el menvén, míg el kerestük a Lovait, eö Ngá
szájából hallottam, hogy eö Ngát 35000 forintig,
Torika Uramat 15000 forint kezességen bocsátot-
ták volna el, azután mint lett dolga én nem
tudom.

Sextus Testis Nobilis Michael Szász de Cregez annorum 36
Én Bekei Lőrincz Uram felöl Egerbegyen az Tho-
roczkay István Uram Táborán tudakoztam a
Kurucz Tisztektől, melyre az feleltek nékem az Kuru-
czok, hogy Bekei Uram is szintén olyan Kurucz
valamint ők.

Hae Inquisitiones Ao 1704: 20 martii Director
Fiscalis Gregorius Gállfalvi de Siketfalva in Comitatu
Cibinii celebratas produxit, et C. Laurentium Bekei;
quem

11.

ad [illegible] Dietam [illegible] [illegible] tamen
comparuit, – in Nota infidelitatis convinci petiit
ex eo, „quod idem C. Laurentius Bekes ~~[illegible]~~ I.
„Camer Cottus Albæ, et Sedis Udvarhely, filialisq
„ejusdem Receptor, et Bardocz I. Capitaneus, ~~[illegible]~~
„~~[illegible]~~, licet ex uberrima Cæsarea Mattis Clemen-
„tia, vel extra sui meritum sat amplis Officiorum
„honoribus condecoratus, atq cumulatus extite-
„rit, nihilominus tamen, nescitur unde motus,
„quave temeritatis audatia ad id inductus, hono-
„rum omnium immemor, posthabita sua fide,
„fidelitatisq sua obsequio, Aᵒ 1704 circa festum
„Conversionis B. Pauli Apost: Francisco Rakoczi
„manifestissimo Suæ Mattis hosti, atq Rebelli,
„homagio eidem deposito, se associasset, ibidemq
„etiam de praesenti, penes fidelitatem ejusdem
„constitutus, manifestissimum Suæ Mattis
„Hostem, et rebellem se declarasset.„ – II. et OO.
Transmiæ eundem Laurentium Bekes in Nota
Infidelitatis convicerunt, Aᵒ 1704 die 20 Martii
expeditum ē Mandatum p̄ Protonotarios Fran-
ciscum Hentes, et Michaelem Simonfi de M.
Vásárhely, ut universa Bona Laurentii Bekes
pro fisco occupentur. – In hoc Mandato continen-
tur et Inquisitoriæ præ recensitæ, – et Mandatum
hoc a) in Exigine exstat in A. f. fasc. 73 Libri 1 Cott.
Albæ Litt. C.

a) seu potius Sen-
tentia

Szécsény. 3 Sept. 1705.

Reverendi Patres nobis honorandi! Salutem, benevolentiæq; Nostræ commendationem. 1705

Pro libertate confœderati Inclyti Regni Hungariæ Status, et Ordines quidnam concluserint occasione moderni Generalis Conventus, præsentibus adnectendo pro directione suis Reverentiis Vestris transmittimus,* et ex eo rei substantiam uberius intelligere possunt, cujus intuitu ex Inclytorum Statuum articulariter facta conclusione, voluimus cum Reverentiis Vestris non tantum communicare, verum etiam simul tam serio intimare, ut eisdem Articulis se accomodando, tenori etiam resolutionem dare conentur, neque prætermittant. Cæterum eosdem feliciter superesse desideramus. Datum ex Generali Conventu in Campo Szécsény celebrato, die 3a Mensis Septembris 1705. 3 Sept.

Eorundem benevolus
Franciscus Rákóczi.

*) Acclusus his litteris fuit Articulus per Confœderatos in Szécsény conditus, vi cujus jubetur, ut Jesuitæ occupata a Clero bona restituant, et intra 4 menses Provincia Jesuitarum Hungarica independens reddatur a Provincia Austriaca, cum reliqui ex Hungaria exire deberent.

Titulus exterior: Admodum Reverendo Patri Henrico Berzeviczi Collegii Academici Tirnaviensis Rectori nec non Universæ Societati Jesu in Hungaria degenti, nobis honorandis.

Habentur in Msto „Historia Domuum, Collegiorum, et Residentiarum Societatis Jesu in Hungaria, et Transilvania" a Jesuitis conscripto, quod possidet D. Emericus Jancso, pag. 340.

1704

1704. 21 Nov. Patentales Francisci Rákoczi in typis apud C. Michaelem Kosnis.

1704. Cibinii 31 Martii Copia Literarum Gubernii Transilvanici, p. Generalem Comitem Rabutin. circa motus Rákoczianos Viennam missarum.
Habetur inter Mss. mea historica in folio.

1704 Cibinii 20 Aprilis. Litera Gubernii Transilvanici in eadem materia ad Suam Mattem Viennam missa.
Habentur inter Mss. mea historica in folio.

1704. Olajágat vivő Noe Galambja.
— Considerationes de Projecto Columba Noe.
— Apologia C. Nicolai Bethlen in substrato.
— Querela captivi C. Nicolai Bethlen in substrato.
— Jam expirantis Transilvaniae Gemitus —

} habentur inter Mss. mea historica in folio.

1704. 15 maji Votum Nagy Enyediense
NB. Votum hoc N. Enyediense in typo prodiit in libello: „Erdélynek, s Nagy Enyed „városának két rendben esett égetésének, sarcoltatásának, szabadulásának „rövid de hiteles Historiája. irattatott Dipsai Szabo István által e. c. l. N. Enye„den 1838" in 8. pag 17 usq finem.

1705. Projectum punctorum in pace cum Fran-cisco Rákoczi tractandorum, ubi punctum 24tum sic habet: „Contra PP. Jesuitas non tantum Evan-„gelicorum, sed etiam quorundam Catholicorum „Statuum tum alias in Regno, tum maxime „nunc in Castris quantus clamor sit, uberrime „sunt Alppui, ut nos etiam ipsi intelleximus. „Hinc postulamus non minimum publicae que-„rela gravamen ad tractatum pacis proditurum „esse, quod animadversionem eorum causabit." – habetur inter MSS. Heveneriana Tomo MMM. pag 63. et seqq. 1705.

Ibidem habentur etiam Centum Gravamina male-contentorum Germanis proposita.

Francisci Rákóczi
Litera ad
P. Henricum Berzeviczi, V. Rectorem Jesui-
tarum Tirnaviensem.

Vic-Tapoltrány 29 April. 1706.

Reverende Pater nobis honorande! Salutem, et benedictionis divinæ incrementum! | 1706

Cum bene constet Reverentiæ Væ, et toti Religioni, qualemnam dispositionem fecerint sati- | 29 april.
one sigillationis negotiorum Reverentiarum Ves-
trarum, imo majorem ea de re Articularem Con-
stitutionem communicaverint cum Reverentiis Vestris occasione nuperi ad Szécheny Conventus Inclyti Confoederati Status, quamvis jam et eo tem-
pore definitus, et postea extensus expirationis ter-
minus, non possumus sufficienter mirari, quod hactenus Confoederatorum Inclytorum Statuum com-
muni determinationi Reverentiæ Væ non satis-
fecerint. Quare cum Ducali Nostro muneri incum-
bat, ut ejusmodi communi voluntate definitas Con-
stitutiones in realem deducamus executionem, voluimus Reverentiæ Væ, et per Reverentiam Vam in toto Regno degenti Religioni significare, et serio admonendo intimare, ut habita reflexio-
ne ad supra memoratam in Conventu Szécheny-
ensi factam constitutionem, se eidem in om-
nibus accomodent Reverentiæ Væ, ac insuper cum statuti ejusdem vigore videamus non esse necessariam ad obsequia Patriæ Reverentiarum Vestrarum in Civitate Szemniciensi existen-

tem

tem Residentiam, et tum ejus loci, tum Neo-
soliensis Parochiae possessionem simul consul-
tum fore judicamus, ut praecipue intuitu
sustentationis eorum Parochorum, qui hoc
tempore excreverint e locis propriis tum
memoratum Parochiale templum, et ad il-
lud spectantem Parochiam cedant, tum vero
Patres quoque Schemnicii conventam Residenti-
am, et consequenter Parochiam una cum
aliis ad eam spectantibus appertinentiis
et utilitatibus a sua diseatiche pro titulato
Venerabili Clero remittant Reverentiae
Vestrae. De reliquo Paternitatem Vram nec re-
cui facturam, bene valere desideramus. Da-
tum in Castello Vis-Tapoltzány die 29 Aprilis
Anno 1706

Ejusdem Paternitatis Vae

benevoli
Franciscus Rákoczi.

Franciscus Aszalai.

Copia habetur in Ms.to "Historia Domorum, Colle-
giorum, et Residentiarum Societatis Jesu in Un-
garia, et Transylvania." a Jesuitis conscripto, quod
possidet Dnus Emericus Jancso. pag ~~[illegible]~~ 321.

Supplicatio
Adami Vay
ad
Principem Franciscum Rákoczi
ratione nonnullorum Bonorum.
cum
Resolutione ejusdem Principis.
de 3^a Julij 1706.

Az méltoságos Fejedelem, jó Kglmes Ura elöt alázatos instantiáj 1706

Vay Ádámnak 3 July.

1º. Nemes Nográd Vármegyében lévö Málnapataka. Rona, Turiczka, Bisztriczka, és Allágyo nevü falukban vagyon az Divényi Dominiumhoz tartozó 14 ház hely, mint hogy az emlitet falukat ezen ház helyeken kivül egészlen én birom, hogi nagyob commoditás. sal, veszekedés nélkül birhassam, azon 14 ház helyeket, méltosztassék Kglmesen eö Nagha nékem confe.. rálni:

2º.— Mint hogy az Feledi: Setki, és ezekhez tartozó s ezekhez applicáltatot jószágok nagy részint Kglmes Urunk eö Nagha haereditására, ezen jószágokat Gyürki Pál Uramtul, úgy már idegenektül s hypothecari.. usoktul rész szerint már kiváltottam, rész szerint jó Istenem segitségébül kiváltani igyekezem: Mél.. tosztassék eö Nagha mind az már ki váltot, s mind kiváltando jószágnak árrát egy Summaban kötni.

3º.— Azis bizonyos ezen jószágokban soholis égy forint erö residentia, major, Kert, vendég fogado, Korcsma, serfözö ház nem találtatik. Malmai utolso puszta.. lásra jutottak, szöllei sok esztendöktül fogva parla.. gon állanak. Ezek szerint méltosztassék ö Nagha

szabad

szabad épületet, és restauratiót Kglmessen engedni, és /: ha ö Nagát meg nem bántanám :/ magam, Feleségem, és két fiam éltéig /: az mint köztök disponálnék :/ irredemptibiliter az felül irt jószágot indulgeálni Kglmessen. Mely Kegyelmességiért alázatos, de tökélletes igaz hivséggel valamint eddig, ugy utolso órámig magamot és hozzám tartozókat el szakaszthatatlanul eö Ngahoz, és Fejedelmi házához obligálom.

Resolutió

Ezen Instantia minden punctumiba az Instans kivánsága szerént resolváltatik, és az szükséges Expeditióknak kiadása Secretarius urunknak committáltatik, az Instáns kivánsága szerént, kihez való tellyes confidentiánkat ezzel is kivánnyuk meg mutatni. E. Ujvár 3 July 1706.

F. Rákoczi. m.p.

Copiam eadem communicavit mecum C. Grażini Vars. Secundini 2° Octobris 1833

Jos. Kemény

Palatini
Eppis Pauli Eszterházi
Literæ ad
P. Martinum Czeler Jesuitam

Viennæ 11ª Julii 1706

Reverende in Christo Pater! 1706 11. Julii

Accepi scripturam Reverendæ Paternitatis Vestræ; in eo sit secura Vestra Paternitas Reverenda, quod ulterius quoq sim habiturus curam Societatis /: Jesu :/ Hungaricæ, interim sufficiat pro nunc, quod prout ceterum quoq Reverendæ Paternitati Væ dixi, Sua Mattas 4ma ad petitionem meam nil contrarii habuerit, imo clementissime se acquiescere declarare dignata sit ad expetitam Divisionem Provinciarum, pro zelo meo Catholico, et Patriæ emolumento nihil intermittam, quidquid est officii mei, maneus admodum Reverendæ Paternitatis Væ

addictissimus
Paulus Eszterhazi.

Ex ædibus Viennensibus 11ª Julii 1706.

P. S. Sit secura Admodum Rev. Paternitas Væ, quod Sua Mattas 11ª sit contenta cum divisione Provinciarum ad modum Bohemiæ, et reliquas.

Habentur in MSSº „Historia Collegiorum, Domorum, et Residentiarum Societatis Jesu in Ungaria et Transilvania." — a Jesuitis conscripto, quodve possidet Dnus Emericus Jancso. — pag 332.

Instructio

in Hungaria Inferiori ~~superiori~~, Baroni Schmidek, in Hungaria vero Superiori Ladislao Szentivanyi, circa eliminationem Jesuitarum data

Ujvar. 23 Julij 1706.

1º Ad quodam Collegium venerint, vel Residentiam iidem Religiosi delegant, conditum de ipsis (: Jesuitis :) Articulum Szechenyiensem, scilicet ut vel ab adversa Austrica Provincia intra 4 menses se separent, et per id communi Confoederationi subscribant, vel hoc non volentes, et negligentes in confoederatis Regni partibus permanere nequeant. Quo Articulo tunc ipsis notificato, siquidem nec intra 4, sed nec intra superadditos iisdem adhuc 2 menses se se accommodarent, et ob hoc exitus, et eductionis suae ansam praebuissent, – ideo 1706. 23 Julii

2º absque omni temporum procrastinatione, absque excusatione indicabunt illis, ex confoederatis Regni partibus exitum, ubi vero cum aliqua praetentuosa ratione exire recusarent, bona modalitate, observata characteris Sacerdotalis, et Religiosi reverentia, educantur. Nihilominus

3º Si quis eundem Sacerdotum Saecularium vestitum assumendo Articulis se se accommodare vellet, tali permansionem concedimus, ita nihilominus, ut ejusmodi se illico Cassoviam transferant, et accomodationem, promotionisque dispositionem illic praestolentur.

4º)

4:/ – Priusquam autem exeant, aut educan..
tur, praeprimis a Patribus Rectoribus, Mi..
nistris, Procuratoribus, Superioribus bonorum
urbaria, literas, et aliorum proventuum spe..
cificationes fundationales petant, et accipiant.
His peractis
5: in ordinem numerant, et registrent ~~eorundem~~
secundum Documenta, quaenam sint beneficia Eccles..
iastica, quae fundationalia seorsim ad quodli..
bet Collegium, vel Residentiam applicata,
et haec a Venerabili Capitulo Strigoniensi, et
Nitriensi exmittendorum Canonicorum ma..
nibus consignent, tamquam ad Cleri admi..
nistrationem juxta inventaria, ubi vero a
fundatione avulsa bona invenirentur, ad
familias reditura, separatim annotentur,
deinde:
6: Collegiorum, Residentiarum, Templorum, et
Capellarum omnem apparatum nobilem, pe..
cuniam, Clenodiaque diligentissime investigent,
et conscribant, ac usque ad futuram Nostram dispo..
sitionem intacte sub sigillis conservent.
7: Ut eorundem quaedam distractio non se..
quatur, cum et aliunde iis regulae, praeter
propria scripta, et Breviaria iisdem Religiosis
ad itinera secum accipere, portareque non lice..
at, ideo Comissarii bene attendant, ut bibliothe..
cae, et alii libri, uti et utensilia inviolate, et
complete in omni loco conserventur, ac eti..
am inventario sub sigillis.

8:/

8º Nihilominus ne viatico necessario respecti-
ve careant, habebunt Commissarii facultatem, et
investigando, quantum hujus Religionis homini-
bus de Collegio ad Collegium viatici tribui soleat,
tantundem respective assignent ex pecunia Col-
legii, et Residentiæ hujusmodi abituerientibus.

9º Volentes etiam itineris securitati providere,
Commissarii requirent a proxime adjacentibus,
aut existentibus unum Generalem Campes-
trem, et securioris exitus intuitu sufficientem
assistentiam ordinent. Datum in Castris
Nostris ad Ujvarinum sitis. Ex Senatus Con-
sulto 23 Julii 1706.

Franciscus Rákoczi

Joannes Lapsanszky

Habetur in Mſ.º „Historia Domorum, Colle-
giorum, et Residentiarum Societatis Jesu in Hun-
garia, et Transilvania" — a Jesuitis conscripta, quod pos-
sidet Dnus Emericus Jancso. pag. 327–329.

NB Absoluta fuit Instructio hæc Literis de
dato 1 aug. 1706.

Francisci Rákoczi
Litera ad
Baronem Schmidek, ejusq in Commissione
Collegas Cremnicium ~~data~~ missa
quibus mandat eliminationem Jesuitarum.

Ujvar. 1 aug. 1706.

1706
1 aug.

Magnifici, ac Generosi Domini, Nobis di..
lecti, Salutem, et gratiae Nostrae principalis
propensionem.
Innotescere poterat Dnationibus Vris
imo iis, qui in Conventu Szechenyiensi
praesentes fuerunt notum est, qualis Arti..
culus sit conditus ratione Religionis Jesuita..
rum. cum vero ei se non accommodarunt. et
plane hactenus neglexerunt, aliud non exstat,
quam ut juxta eundem Articulum e Confoe..
derati Regni partibus excedant, aut educan..
tur. Ut proinde id effectui detur, executionem
ex parte Dnationibus Vris delegavimus com..
mittendo, ut quam primum hocce manda..
tum acceperint. illico ita convenitur conveni..
re, ut a dato exhibitionis, et perceptionis praesen..
tium post duas hebdomadas indilate juxta ac..
cluciam instructionem*) Nostram, non obstante
alicujus eorum ob aegritudinem, aut aliud quod..
piam legitimum impedimentum absentia,
opus aggrediantur. et Statum rei seriem conscripto
consignantes, ad nos sine ulla dilatione
transmittant. Caeterum servet Deus eos in..
columes. Datum ex Castris Nostris ad Ujva..
siminus

*) Instructionem
hanc vide ~~pagi..~~
~~na sequenti.~~ inter
has Epistolas sub
dato: 23 July 1706.

sinum positis, et Senatus Consulto 1ᵒ Au-
gusti 1706
Eorundem

benevoli
Franciscus Rákoczi

Joannes Lapsanski.

Habentur in MS.ᶜ „Historia Collegiorum, Domorum, et Residentiarum Societatis Jesu in Ungaria, et Transylvania." – a Jesuitis conscrip- to, quod possidet D. Emericus Jancso. pag 327.

Supplicatio
Civium Tirnaviensium
ad
Franciscum Rákoczi
pro Jesuitis

Serenissime Princeps 1706
Domine Domine benignissime! ~~mense Aug~~
Ingenti moerore, et inexplicabili cordi- 12 Aug
um Dolore (: quo moti :) praesumsimus hac de-
missa supplicatione Serenitatem Vestram inter-
pellare. Intelligimus, quod Reverendi Patres
Societatis Jesu debeant omnino ex Urbe Nostra
excedere. Clementissime Dne! Haec unica Civi-
tam jam fuerat Metropolis Nostrae Religionis,
nec immerito, nam in nullo loco per Reg-
num visa sunt tot aedificationi deservientia pi-
etatis exercitia, quot apud dictos Patres, ubi tot
Sacrae Indulgentiae, ac supplicationes, tot diver-
sae Christi, et B. Virginis Regni, et modernorum
justorum Armorum Patronae Sodalitia, seu Con-
gregationes fundatae, post eorundem Patrum
exitum cessabunt, et consequenter cultus Dei,
ac Deiparae veneratio istinnuetur, imo per
decrementum devotionis, imminuto populi zelo
multa animarum millia in discrimine
versabuntur, neque Scholastica Juventus in
studiis proficiett ita, qui cumq demum ejus ad-
ministrationem suscipiat, sicut sub dictorum
Patrum Cura, verbo in Religione Nostra mag-
nus sequetur defectus. Quare per Deum vivum,
ejusque cruciatus, per Beatissimam Virginem

Patronam

Patronam Nostram humillime rogamus Serenitatem Vestram, dignetur tale medium adinvenire, quo memorati Patres, tamquam una e fortissimis Romanae Ecclesiae columnis, inter Nos permanere possint, qua facto Deus per intercessionem Beatissimae Matris in omnibus Rebus felicem ac beatam reddet Serenitatem V^ram^, nos autem manebimus Serenitati V^ae^ fideles et servi humillimi

Status Catholicus Saecularis Tyrnaviensis.

Tyrnaviae 12 Aug. 1706.

Habetur in Ms^to^ „Historia Collegiorum, domorum, et Residentiarum Societatis Jesu in Hungaria et Transilvania" – a Jesuitis conscripta, et quod possidet D. Emericus Jancso. pag 325 et 327, ubi subjungitur: „Ad haece literas Catholici Tirnavienses aliud responsum non habuerunt a Spe, quam quod eis providere velit, „ut omnia Spiritualia obsequia per alios rite „administrentur."

Francisci Rákoczi
ad
Jesuitas Tyrnaviensem.

Murany. 21. Octob. 1706

Reverendi Patres Salutem, et Divinam bene-dictionem. 1706.

In Literis quidem Tyrnavia IIs. praesentis 21. oct.
declaratis divisionem ipsorum ab Austriaca per-scribunt Provincia, illud tamen Authentico demonstrandum veniret documento, quo coram Inclytorum Confoederatorum Regni Hungariae Statuum Senatu repraesentato, ab inde postu-latorum suorum resolutionem praestolandam fore quoad specificatorum in Literis iis locorum, exterorum vero de illis aliunde etiam contra-hendis Szécsényiensis deliberasset Deliberatio. Ex Castris Nostris ad Muran positis. die 21 Octo-bris. 1706.

Franciscus Rákoczi

Sigismundus Jánoki.

Martinus Pinter.

Habentur in M. S. cui titulus: „Historia Collegiorum, Domorum, et Residentiarum Societatis Jesu in Un-garia et Transilvania" – a Jesuitis conscripto, quod D. Emericus Jancso possidet. – pag. 331.

2.

Alppi Colocensis
Literæ
ad
Ppem Franciscum Rákoczi in
negotio Jesuitarum.
Posonii 22 Nov. 1706

Serenissime Princeps! Salutem e.c.t. 1706

Patres Societatis Jesu me requisiverunt ex eo, 22 Nov.
quod Vra Serenitas acceptis eorum literis, in quæsti-
onem vocet Provinciæ Hungaricæ ab aliis Pro-
vinciis divisionem. Ego quidnam sentiam, cum
commemoratorum Patrum Provinciali nunc recen-
ter Viennæ sum locutus, sed etiam Generalis
eorundem Literas accepi, qui non ut in considera-
tionem, aut controversiam hoc negotium assum-
mant, verum unanimi voluntate, ac consensu
omnes jam etiam effective eam separationem,
et divisionem decreverunt, pro cujus Hungaricæ
Provinciæ directione Rev. Patrem Czeles in Pro-
vincialem elegerunt, et constituerunt, prout hac
de re ejus Paternitas sufficienter, et authenticas
Patentes exhibuit. Quapropter memorati Patres
me competenti respectu humiliter requisive-
runt, ut hoc ipsum coram Serenitate Vra attester,
quorum in hac parte instantiam respectu merito
suscipiens, Serenitatem Vram volui non tantum de
negotio in quæstionem vocato genuine informare,
verum etiam fidenter rogare, ut præsenti scripto
meo Serenitas Vra fidem habeat, et memorato Patri
Czeles tamquam electo Hungariæ Provinciali pro
securo reditu competentem Passum mittere, ut
ibidem cum Inclyta Confœderatione agendo, Provin-
ciæ negotia disponere possit, et per hoc Christianis
fidelibus fructuose servire. Datum Posonii 22 Nov. 1706

Serenitatis Vræ e.c.t. Paulus Szécheny.

Habentur

Habentur in MSto: „Historia Collegiorum, Domorum, et Residentiarum Societatis Jesu in Ungaria, et Transilvania." – a Jesuitis conscripta, quam possidet D. Emericus Jancso. pag 333.

1706. Mossocz 31 Aug. Pauli Okolicsányi litera ad Dom: Stepney Anglicum, et Dom. Bruyninx Batavicum Legatos.

Extant Londini in Museo Britannico, – justa. Magyar tudós társaság' évkönyvei III kötet 1 osztály. pag 75.

1706. Vienne 15 Nov. Extrait d' une lettre de Mr. Bruyninx a Mr. de Stepney, – in objecto motuum Hungaricorum.

Extant ibid. – vide ibid. pag 75.

1706. Ex Castris ad Mera positis 18 octob. Epistola Pauli Okolicsányi litera ad Dom. Bruyninx.

Extant ibid. – vide ibid. pag 75.

medua

Universis et Singulis Orbis Christiani Se=
renissimis et Potentissimis Regibus, Rebuspu=
blicis, Sacri Romani Imperii Electoribus, Prin=
cipibus, ac quibusvis præfati Sacri Romani
Imperii, ac quorumvis Regnorum et Provinci=
arum Inclytis Statibus et Ordinibus, ad quos
vel quorum notitiam præsentes quocunque mo=
do pervenerint.

1707
20 aug.

Nos Paulus Dei Gratia Sacri Romani Imperii
Princeps Estoras de Galantha Perpetuus Comes
in Frakno, Regni Hungariæ Palatinus, Iudex Cuma=
norum, Aurei Velleris Eques, Comitatum Sopronien=
sis, Mosoniensis, Pest, Pilis et Soldt, Supremus Comes,
Partium prætacti Regni Hungariæ Tran's Danubiana=
rum et Antemontanorum Supremus Generalis Capi=
taneus, Sacræ Cæsareæ Regiæq. Majestatis Camerarius,
et Consiliarius intimus, ac per antelatum Regnum
Hungariæ Locumtenens, Principaliter proprio ac ex

medua

mutua reliquorum Dominorum Praelatorum, Baro,,
num, Magnatum, Nobilium et Civium adeoq quatuor
praefati Regni Hungariae Statuum et Ordinum, in
debita legitimi Regis, et Domini Domini nostri Cle,,
mentissimi fidelitate persistentium conintelligen,,
tia, voluntate et Consensu eorundem quoq nomi,,
nibus: Notum facimus et Manifestum.

Quod licet occasione intestinorum in praefato
Regno Hungariae adhuc dum vigentium Calamito,,
sorum motuum, perniciosarum contra Regiam
Majestatem per nonnullos concitatarum Factionum,
et Seditionum, non solum Serenissimum glorio,,
sae recordationis Principem, Dominum Leopoldum
Romanorum Imperatorem, ac Germaniae Hungariae
etc. Regem etc. dum adhuc in humanis ageret, ve,,
rum Serenissimum etiam ejusdem Primogenitum
et Successorem Dominum Dominum Josephum
Dei Gratia Romanorum Imperatorem ac Germaniae
Hungariae etc. aeque Regem, Dominum quippe no,,
strum Clementissimum, quem in Anno adhuc 1687
sub Generali Regni Hungariae Statuum et Ordinum
Diaeta, Communibus ac liberis nostris ac Caetero,,
rum (nemine excepto) Regnicolarum ad ipsam Diaetam

convoc

convocari solitorum, ac ibidem sive propria sua in persona, sive medio Ablegatorum suorum com„ parentium et praesentium votis, in Regiam hujus Regni Hungariae Dignitatem sublimatum, et debito Regiminis sui, quod post funesta praenominati condam Genitoris et gloriosi Praedecessoris sui„ fata, eo facto adeptus est, omnem omnino solli„ citudinem, et primas regnandi curas eo impendisse nobis intime constet, ac toti Orbi Christiano e ante actis constare posse nulli dubitamus, quo nimirum Regnum hoc Hungariae, inquietorum Patriae Filiorum factionibus turbatum, divulsum et dilaceratum, ad optatum tranquilitatis et securae permansionis statum reponere potuisset, Cumque in finem oblatis Benignissimis Amnystialibus Patentibus et Assecuratoriis, universis a debita fidelitate deviis gratiae et benignitatis suae si„ num adaperiens, eosdemque sibi reconciliandos paterno affectu excipere cupiens, pari et solemni modo, quo altefatae suae Majestatis Divus condam praefatus Genitor, Serenissimae Magnae Brittaniae Reginae, et praepotentium Dominorum Foederati Bel„ gii Ordinum mediatoriis Officiis semet uti velle

clementer

clementer declarasset; Ac insuper ad constituendam
propensam in procuranda praefati Regni hujus
quiete, Regii animi sui sinceritatem, omni vin-
dicta desumenda studio posthabito, ad ineundum
etiam Pacificationis Tractatum clementer et aequa-
nimiter condescendit, ac ad postulata Tumultuan-
tium Legibus Regni conformem, ac Majestati
quoq Suae Regiae congruam Resolutionem beni-
gne sit impertita, ulterioremq superinde ipsorum
Replicam, quam transmittere, ruptum eorum Armi-
stitium et temporis defectum, ac sui et suorum cir-
ca bellica occupationem causantes, in hodiernum
usq diem omiserunt, cum tamen ad Conventiculo-
rum celebrationes, ac sub iis, ad quaevis injusta et
illegalia, uti jam proditum est, molimina, nec
non ad concinnandas, et sub fictitio nomine e-
vulgandas scripturas sufficiens tempus habu-
issent, quo satius in Conficienda Replica labore,
et tanto Christiani innocentis sanguinis effusio-
ni occasionem antevertere debuissent, avide prae-
stolata fuisset, ac in eo Casu ad dandam ulteriorem
eorum Resolutionem benigne propendisset, et ex
hinc pacificationem Coalituram, reddendam Re-
gno quietem et Regnicolarum querelas per Diaetam
proxime

proxime celebrari adpromissam, accomodandas nos
quoq sperassemus. Verum benignitate et propensio„
ne Caesareo Regia abutentes, insolentiores effecti,
jam tum abunde testati sunt, quam minime since„
rum ad componendos excitatos per se Tumultus
adjecerint animum, et quantum privatum eorundem
Commodum Reipublicae securitati, apud eosdem
praevaleat, cum ipsi ad benignam primaevam Cae„
sareo Regiam Resolutionem nom amplius respon„
dere, (et quos inchoatus) verum evoluto Armistitii tem„
pore iterum ad Arma prorumpere, Tractatus sui
cedere nequiverit, tenore certarum Patentium sua„
rum licentioso et effreni Calamo promulgatarum,
culpam scelesti facinoris sui in Suam Majestatem
Sacratissimam derivare, et Ordinum omne in Augustam
Domum Austriacam exonerare praesumserunt; Ex
post vero factioso ipsorum congressu, Rosnaviam
accersito, ibidem contra expressas Regni Leges (: pro
quarum velut pretensive violatarum reintegratione
se Arma sumsisse jactitant :) de publicando Gene„
rali Regnicolarum Conventu, stabilienda illegali
sua contra Regiam Majestatem Conspiratione, ac
nostri, velut factionem eorundem detestantium, nisi

iisdem

iisdem adhereamus Exterminatione, Consilia cudere, vigore patentium ibidem fabricatarum ac ad nos et coeteros suæ Majestatis fideles transmissarum, nos et eosdem in Societatem suam sub diversis Comminationibus pertrahere; Tandem denique adve- niente, illegali Conventui Onadiensi in primam praeteriti Mensis Maij profixo, ast in 17. ejus- dem extenso Termino, ac Regnicolis partes earun- dem nonnullis quidem sponte, ac ultronee, pluri- bus tamen Vi et metu coacte sectantibus, prout et non- nullorum Comitatuum Ablegatis concurrentibus et præsentibus, fluctuantemque Regni statum miseranti- bus, ac ob id pacificationis Tractatum reassumendum svadentibus et supplicantibus et omnibus fere (: praeter paucos scelesti facinoris asseclas qui con- trario ducerentur affectu :) idipsum anhelantibus, dum præconceptam ipsi Ductores Antesignani et Seditionis Coriphæi vesanam intentionem suam vix successuram et secundandam prævidissent, horendo sane et inaudito exemplo in Ablegatos Co- mitatus et in specie Turocziensis, alios sub salvo eorundem Conductu constitutos et Culpam (: si ta- men ea dici possit :) Principalium suorum portare solerent, contra omnia jura Gentium et præsertim

Legum

Legum Patriarum, Principaliorisq nobilitaris praerogativae, quae non citatum non auditum, nec in persona nec in bonis laedi, aut damnificari admittit, manifestam praevaricationem, via facti et tumultuose deservire, et quidem ipsimet Infidelium Antesignani, propria et impia manu Arma stringere, ipsosq dilaniare, et absolutum et Tyrannicum in Consocios et neutiquam subditos Dominium, in terrorem coeterorum Regnicolarum inducere, taliterq tragico hoc exemplo coeteros perculsos et attonitos, liberis alioquin eorundem votis in saevientium Tyrannorum intentionem coactis et violentatis, virus suum, quod haetenus occultum pectore fovebant, ea oportuna occasione evomere; ac ad certarum Conclusionem, seu ut ipsi vocant, Articulorum, jam praevie inter se conclusorum, communibus, uti quidem asserunt, jam praemissa tragica scena, et recenti adhuc Tyrannice dilaniatorum Commembrorum suorum sanguine, tristem et formidabilem memoriam cuivis imprimente, verius coactis et violentatis suffragiis, praebendum Consensum adigere attentarunt, tenore quorum memorata infidelium Capita, et eorundem Antesignani, tanta verborum licentia non solum in sacram Suae Majestatis Personam, non attento eo,

quod

quod præter Hungariæ Regnum, Imperiali quoq, et plurimorum aliorum Regnorum Regali itidem Diade-mate Deo propitio rite gaudeat, verum Divos etiam ejusdem Prædecessores, ac Augustam Domum Au-striacam, tot Divæ memoriæ gloriosorum Imperato-rum & Regum aliorumq etiam omnium pene Euro-pæ Principum foecundam Matrem, injuriose, scoma-tice, et blaspheme, et vel Aemuli aut hostis, etiam inter se Principis, quia honestatis, et legibus imbu-ti, ejusmodi verbis injuriosis, contendere, dedecus censerent, ne dum Subditi erga Dominum reveren-tia admitteret, despectuose invehi, legalem Suæ Maje-statis sacratissimæ successionem, pro Tyrannica in Regium solium obtrusione, juramentum ob ame-tam prout conventum fuerit, Conditionem præsti-tum, pro nullo reputare, violentatos propter Eperiesi-ensem justam in Delinquentes adimadversionem Regnicolarum voces adstruere, prætenti Augustæ Domus Austriacæ Tyranismi (: quod per eosdem Armis lacessita et impetita iisdem Arma sua op-ponere cogatur:) continuationem, eidem Suæ Maje-stati exagerare, paternam et privatam Sancti Ste-phani Proto-Regis Hungariæ erga Filium suum ad-hortationem, ad Successores etiam Reges in forma sententiæ, et absoluta Legis extendere, ab omni deniq

summes

Summefatæ Suæ Majestatis Regiæ, et per eandem totius
Augustæ Domus Austriacæ obedientia et reverentia,
omniq; jure, et in Sacram Regni Coronam et Regnum
aut Regimen pretensione semet liberos et absolu„
tos propria sua temerarie et perfide sibi vendicata
Authoritate pronunciare et declarare, iisdem re„
nunciare et contradicere, taliterque libertatum ac
supremi prætensi juris ipsorum imaginaria Au„
thoritate et vigore, nemine cogente, et contradicente,
sponte ut ajunt et libere interregnum denunciare,
et promulgare, ac in propria etiam viscera et
Patriotas suos deserviant, nilq; supremæ Tyranni„
dis in ipsis desideretur, Nos, et coeteros Patriæ Filios,
Amicos alias et respective Cognatos, Consangvineosq;
suos, quorum bonis et amplis facultatibus ditari, et
mamonam iniquitatis corradere cupiunt, fidelitate
et obsequio suæ Majestati sacratissimæ debito sece„
damus, et ab omnimode Factioni ipsorum nosmet
associemus, taliterque de virtute in flagitia, et inde„
lebilem infidelitatis notam nos præcipitemus, pro pu„
blicis hostibus declarare, Officiis, et Ecclesiasticis æ„
que ac Secularibus Dignitatibus quas immeriti
ambiunt, prout et universis bonis nostris in per„
petuum prætenso Fisco Regni applicandis privan„
dos annunciare, dissiminare, et adversus tot contrarias

ut

uti paulo post patebat, positivas Regni Leges cum prostitutione Regiae Dignitatis protervo ausu veriti non fuissent. Quantum itaq ad modo Regnantis clementissimi Domini Coronationem in Diaeta Posoniensi ritu solemni et legali peractam; in perversum sensum detorquent ejusdem Diaetae Typis mandatorum Articulorum praefationi insertam clausulam, Coronari faceremus, quasi vero eadem ex absoluta potentia, et vi facta fuisset, Testimonium siquidem perhibere poterunt universi ejusdem Diaetae conscii, sed nec moderni contradicentes negare possunt, per Nos, praefati Regni Hungariae Palatinum, cujus id Officii erat, Ternis vicibus Regnicolas clara voce admonitos, utrum nimirum Serenissimum Principem Dominum Josephum primum Serenissimi Principis Domini Imperatoris Leopoldi et Regis Primogenitum, pro legitimo Rege eligere et coronare cuperent, unanimi voto et acclamatione eorundem Consensum praebentibus, tandem ad Coronationem processum fuisse, verba proinde praefationi Articulorum inserta coronari faceremus, ita intelligenda venire, ut praemissis de jure promittendis, et observatis observandis, suo legitimo modo et ordine, Divus olim Leopoldus Imperator et Rex modernam Suam Majestatem Sacratissimam

velut

juramentum et clausulam, quod Diætaliter, Regio ac Communi Statuum Consensu, super intellectu jurium et Consvetudinum conventum fuerit, jam ante hac ed genuina Cæsareo Regia interpretatione cum satisfactione suorum Fidelium facta, per laudabilem Mediationem modernis infidelibus explanatam esse, utpote Conditionem illam, non ita intelligendam, quasi omnes Leges, libertates, Privilegia, et jura Regni in dubium trahenda sint, et in dubium tractis diversus aliquis sensus, usus suggeratur, unde nova Regiminis forma timenda foret, sed id solum illa clausula innui, quod siqui Articuli non satis clari comperiantur, nec adhuc distincte explicari poterunt, illi in futura Diæta Regis, ac Communi Statuum consensu elucidetur. Cum aliquin etiam vigore constitutionum, et signanter Articuli 21. 35. 48. item 10 et 11. 15. 50. ac 30. 35. 63 Annorum, ac aliarum passim Legum Regni in ordinem redactionem Status et Ordines supplicassent, et determinassent. Vanam præterea et nefariam movent quæstionem de Hæreditate et successione Regia, quasi vero hæc noviter sub Diæta duntaxat

Posonien

Posoniensi, et quidem per Eperiesiensem Executio,
nem violentatis et extortis vocibus obtrusa esse di,
gnosceretur, siquidem allegata etiam ab advers. Regis
Stephani ad Filium S. Emericum privata Paterna
adhortatio, ubi Regnum Hungariæ Regnum tuum
seu ipsius esse, et alio ejusdem Decretorum Lib. 1 Cap. 6
repetit: Regnum Tuum et Coronam Tuam quamvis
necdum Electi vel Coronati esse asseruit; Testimoni,
umq per hoc ad Posteros transmisit, Regnum Hun,
gariæ in vita Patris etiam Liberorum esse. Quod id,
ipsum etiam ex Articulo 12. Anni 1439 dum Regina
Elisabet Regni hujus Hæres pernominaretur, appa,
reret; sed et continua Regum in Liberis suis successio,
et super extante Regis semine vel in Cunis etiam
usu recepta, adeoq vim Legis imbuens in Regnum
inauguratione Consvetudo priscis quoq temporibus
semini Regio Ladislao etiam Posthumo successio,
nem stabilivit, quam Antenati quoq nostri Regni,
colæ Articulo 5. Anni 1547 non obscure agnoscunt
dum Maximilianum Archi-Ducem Filium Ferdinandi
primi Imperatoris et Regis Hungariæ, uti Dominum
suum in medium sui mittendum supplicant, addito
quod se se Status et Ordines non solum suæ Majestati
Regiæ

Regio, sed etiam suorum Hæredum Imperio et potestati in omne tempus subdiderint. Non secus Anni 1550 Articulis 3. 4. 5. &c Gratias referunt Regiæ Majestati, quod per serenissimos Liberos suos administrandæ Reipublicæ incumbere velit. Porro Articulus 1. Anni 1485 per expressum indigitat, Electionem Regis locum non habere, durante semine Regio, alii vero Uladislai Regis Decreti 1. 107. et 3. 45 Articuli durante iisdem semine Regio, interregnum dari et admitti, consequenter pronunciari et publicari nequire, per expressum innuit; Ex quibus legitime deduci, etiam si impugnata ab adverso verba Coronari faceremus, seclusa omni justa interpretatione superius declarata, simpliciter, uti sonant sumenda forent, modo regnantem tamen Suam Majestatem, velut legitimum desideratissimi condam Genitoris Filium, et hæredem Regium, vigore prærecensitarum Regni Legum legitime coronari facere potuisse, justæ sequelæ foret, violentata etiam prætensive sub eadem Diæta vota perperam objici; Non enim speciem extorsionis et illatæ vis inducit vindicativæ justitiæ administratio, Et quod Eperiesini contra nonnullos necdum sopitæ eorum adhuc Perduellionis suspectos et Complices, coincidenter pro tempore illo delatos, et convictos,

ne iter

[illegible]
sensatus quilibet, an non funesto hoc Casu, coeteri Regnicolæ ipsorum Asseclæ perculsi, nolentes volentes, in Seditiosorum Capitum molimina et Sententiam abire, votaq impia intentioni ipsorum conformare coacti sint. Allegatam porro Cæsareo Regiorum Armorum in Hungaria coram ferventis utique contra Christiani nominis hostem Turcam continuati Belli ratione exposcente, copiosiori numero existentiam, nihil ad violentanda sub Diæta Posoniensi Regnicolarum vota, operatam demonstrari potest, adeoq nec ad eandem Diætam, ideo, quod violenter extorta esse dicatur, tollendam, simplicia verba sufficere; Nam si ex eo, quod ex præmissa communi Christianitatis causa, tempore Diætæ, Arma Cæsarea in Regno fuerint, tollendam Diætam moderni infideles prætendunt, luculentum ad rescindendas potius Pacificationes Boczkaianam et Bethleniànam nec etiam Rakoczianam, subsequentesq exinde Diætas, infestis sane Seditiosorum et diversarum Gentium, Barbarorumq Armis, vicinas etiam Provincias vastantibus, a Rege et coeteris fidelibus Regnicolis extortas, ipsimet contra se præbent Argumentum, et suo se telo jugulare, ac suæ Majestati Sacratissimæ, et ejusdem fidelibus ad

tempora

tempora illa et praemissas nimirum Pacificationes, et Dictas praecedentium Annorum Gubernacula rede undum viam monstrare videretur. Hi detestandae eorundem Ambitionis fructus, et ut charam Patriam majoribus involvant discriminibus, et belli fomitem exagitent, interregnum, quod praecitatis ac aliis Regni Legibus, utpote Articulis 2. 1655. iterum 2. 1647 et 3. 1625. pro praemisso semper agnitum, veri quidem Patriae filii, sollicite antevertere studebant, moderni autem libertatum praetensi assentatores, verius tamen earundem eversores, et Patriae depraedatores, ut semet tales facto etiam contestentur, et effreni cupiditati suae omnia audendi indulgeant, faustose et pertinaciter pronunciare, ac despotico Imperio suo subjugatis sibi adhaerentibus ante hac Consociis, jam Vasallis, horum quoq nomine publicare seditiosa conspiratione, parte Authoritate sua, integrum esse depraedicant. Cum tamen Proto Rex S. Stephanus, cujus Decreta in favorem suum hi infideles citare videntur Decretorum suorum Lib. 2. C. 1. Conspirationes contra Regem, et Regimen detestatus, sub anathemate et Lege Iulia severissime vetarit; Quam primevam Legem ad Universas domesticas Ligas et Confoederationes, inter Regnicolas, fide mediante, aliter

vel

vel qualitercunq factas, et e Conspiratione emergentes velut Reipublicae perniciosas Leniam, subsequentes etiam Regni Leges signanter vero Articulus 5. Anni 1446. et 41. Anni 1519 Articulus vero 40. Anni 1526 sub poena perpetuae infidelitatis inhibent, ex quibus utpote Conspirationibus et Confoederationibus lege Patria distincte prohibitis, enatas quoq Seditiose conclusas quasvis Constitutiones velut ex virulento fonte promanantes, ac has inter etiam interregni Declarationem sua sponte corruere, evidentis foret Consequentiae. Accedente ea quoq validissima ratione, quod velut Generalem Conventum, seu Diaetam indicere, et continua Regni praxi et Consvetudine solius Regiae Authoritatis foret, ita universos, sicut et praeter Solum, ac benignam Annuentiam Regiam privata cujusvis, multo magis ex damnatis Seditionibus vendicata, authoritate indictos Articulos 17 Anni 1526. vanos et irritos declararet; Pro quali manifestius infidelium Onodiensis Conventus, ibidem universa eorundem Acta et facta respectanda venirent, praesentium potiore et saniore, Officiisq Dignitatibus, ac Familiarum etiam Celebritate fidelium Statuum et Ordinum Regni (uti ex annexo Cathalogo apparet) numero, confuse infidelium multitudini, ad mortem etiam Titt. 2. Partis 3. oper. Decr. Tripartiti longe

praes

præferendo et prævalente, in eundem illegalem Conventum
non consentiente, qui inaudita præmissa infidelium
Sacrilega in Regem, et Dominum suum Clementissimum
temeritate, contra omnia ipsorum acta, et ejusmodi per,
nitiosam interregni declarationem, coram Sua Sacra,
tissima Majestate legitimo utpote Rege et Domino
ipsorum Clementissimo solemniter contradicente et
protestante. Et vero universas Columnas et Baro,
nes Regni, nemine excepto, potioresq Dominos Præ,
latos et Magnates, ac Supremos Comitatum Comi,
tes, non secus quam plurimos Nobiles ac etiam
Cives debitam Suæ Majestatis fidelitatem lauda,
biliter sequi, prout aliunde in comperto esset, ita
Augusta Suæ Majestatis Sacratissimæ Aula re,
peritur. Et vel ob id memorati infideles, jam non
solum Bona nostra utpote Fidelium, quorum am,
plis reditibus et Proventibus ac Spoliis, hactenus
inique ditati sunt, coeca ulterius etiam dominan,
di cupidine stimulati, præter omne jus et æquum
occupare, sed Officia etiam, et Dignitates nostras,
indigne adimere, et ad prætensum Fiscum Regni,
rectius autem suam libidinem adimplendam ap,
plicare, virtute prætensi Onadiensis articuli statu,
issent; cum tamen Statuta quæcunq nisi in aliqua

Lege

Lege fundentur, aut Legem conformiter fiant, suapte nullius sunt vigoris. Legem autem superinde prout nec citarunt, ita nec reperire possent, qua Fidelium Officia, Dignitates, Bona, Regi et Regno infideliter adimere possint, nisi violenter et tyrannice procedendo; contrarias tamen rediissent, hi praeclari, ut ajunt, Legum custodes, si profundius easdem inspexissent, ex quibus, prout supra allegatis, ita etiam Constitutionum Posoniensium Articulo 7. Anni 1542. constat, similium, abominandam, et execrandam notam infidelitatis incurrentium, et resipiscere nolentium Bona, per Fiscum Regium occupari, eaque divendi, et damnificatis Fidelibus ex pretio talium Bonorum refusionem fieri, residua vero ad necessitates Regni applicari posse et debere. Et quemadmodum universa in Regno Hungariae Officia, Dignitates et honores, excepto Palatinatu, (cujus Electio etiam ad Regnicolas pertinet) solius Regiae Majestatis est conferre, ita, siquis, prout ipsi infideles, honore aliquo, aut Officio privandus esset, pariter soli Regiae Majestati a qua nempe Collatio eorundem procedit, competere potest; Ac proinde mentionatum illegalem illum nonnullorum infidelium, potissimum vero per ipsorum Capita, Authores, Antesignanos, conatum

Quod

Onadiensem Conventum, et ibidem Acta facta, et conclusa, aliunde uti ex precitatis Legibus demonstratum est, per se, ipsos facto, nulla, irrita, et invigorosa tenore harum nos quoque annullamus, mortificamus, et pro irritis et invalidis pronunciamus, praeattactaq modernorum tumultuum et Seditionum Capita, Authores quippe et Antesignanos, ac universos iisdem sponte adhaerentes, cujusvis Status et Conditionis pro infidelibus legali poenae obnoxiis, ac vel ob praesumtam tot Regni Articulis damnatam, et publicae quieti perniciosam interregni publicationem, ac Regnicolarum in eas, quas interregni tempora secum trahere solent, Calamitatis, spontaneam praecipitationem, pro Patriae hostibus reputamus, ac tenore hujus Scripti, palam et publice pronunciamus. Ac nos prout in homagiali fidelitate benemoratae suae Sacratissimae Majestati, legitimo ut pote Regi et naturali Domino, Domino nostro Clementissimo, ac Sacro ejusdem Regio Diademati debita, constanter perseveraturos, ita neminem alium, futuris quoq semper temporibus, ad ultimum usque ejusdem Majestatis vitae Terminum (quin Deus in seros et longaevos Annos differe dignetur)

pro

pro immediato, vero et legitimo Rege et Do„
mino clementissimo devoti animi cum sub„
missione recognoscituros, et hanc devotionem
nostram etiam cum fusione sangvinis conte„
staturos, declaramus; Nulli ambigentes, quin
potius nihil eo certius habentes, quam quod
prelibata Sua Majestas Sacratissima, Nos,
ac universos Status et Ordines Regni, in cun„
ctis et communibus avitis juribus, Privilegiis,
Libertatibus et Legibus, secundum benigni
Diplomatis sui, ac Articuli quarti, novissimae
Diaetae Posoniensis tenorem, in omne tempus
Regalium suorum sceptrorum potentissime
manutenetura sit, et indemnes conservatura.
Datum in Archi Ducali Civitate Vienna Austriae
Die 20. Mensis Augusti Anno Domini 1707.

1707
25 aug

Nos Josephus Dei Gratia Electus Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germaniæ, Hungariae, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ Sclavoniæq &c Rex; Archi-Dux Austriæ, Dux Burgundiæ, Brabantiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carnioliæ, Marchio Moraviæ, Comes Habspurgi, Tirolis et Goritiæ &c. Universis et singulis Orbis Christiani Regibus, Rebus publicis, Sacri Romani Imperii Electoribus, Principibus et Statibus, ac quibusvis, quorumcunq aliorum Regnorum, Ditionum et Provinciarum, sicut et præfati Regni nostri Hungariæ Statibus et Ordinibus, ad quos, vel quorum notitiam præsentes quocunq modo pervenerint, aut earundem notitiam habuerint, notum reddimus et manifestum. Quod quemadmodum toti Orbi christiano, ex anteactis etiam innotuisse et constare non ambigimus, Nos sub ipso statim Regiminis nostri, quod per serenissimi condam Principis Leopoldi Romanorum Imperatoris, ac Germaniæ, Hungariæ &c Regis, Prædecessoris quippe

et Gen.

et Genitoris nostri, et gloriosæ memoriæ desideratissimi, ad superos evocationem, in Regnis et Provinciis juri nostro subjectis adepti sumus, initio, primas regnandi curas, omnemq Paternam sollicitudinem eo direxisse, et impendisse quo videlicet, præfatum Regnum nostrum Hungariæ nobis cumprimis charum, factionibus nonnullorum inquietorum Patriæ Filiorum turbatum, ad pristinum tranquillitatis statum reducere potuissemus, eumq in finem, prælibati condam Genitoris nostri gloriosissimis vestigiis insistentes, oblatis benignissimis eorum statim Amnistialibus patentibus et Assecuratoriis, medio etiam prædefuncti Cardinalis a Kollonics attunc Archi Episcopi Strigoniensis, et Primatis Hungariæ, respectu Venerabilis Cleri, ac Illustris S. R. Imp. Principis Pauli Esztoras, ejusdem Regni nostri Hungariæ Palatini, ac Locumtenentis nostri Regii, cujus id muneris erat, respectu etiam reliquorum Statuum et Ordinum Regni publicatis, et ad eosdem Status et Ordines transmissis, Universos a debita fidelitate devios, ad gratiæ et benignitatis nostræ sinum, nobis reconciliandos, paterno affectu invitassemus, nec non, pari et solemni modo, quo, quo Divus quondam præfatus Genitor noster, Serenissimæ Magnæ Brittanniæ Reginæ, et Dominorum fœderati Belgii Ordinum, laudabili Mediatione Nos uti

velle

velle, declarassemus: Ac insuper, ad interposita coram
Majestate nostra modofata mediationis Officia, con-
testandamq propensam in procuranda dicti Regni
nostri Hungariæ quiete, Regii animi nostri sincerita-
tem, ad ineundum etiam cum iisdem Pacificationis Tra-
ctatum, clementer et æquanimiter condescendissemus;
Deputatamq eo fine plenipotentiatam Commissionem
instituentes, receptis eorundem postulatis, ad eadem,
non minus Legibus Regni conformem, quam beni-
gnam etiam et Majestati quoq Regiæ congruam
Resolutionem impertiti, ac ex ea (quam intuitu Asse-
curationis per Laudabilem Mediationem, quod nimi-
rum, vero et sincero animo, Pacis negotium tractatu-
ri essent, Nobis datæ conceperamus) fiducia, ulterio-
rem eorundem replicam præstolati fuissemus; ita
non minus quempiam latere arbitramus; Qualiter
præfati Tumultuantes, benigna nostra in pacem
propensione, et in Tractatum immissione, ac eorum,
quæ sub ipso Tractatu Pacis finiri nequivissent,
sub Generali Regni Diæta, quam tunc proxime pu-
blicandam clementer obtuleramus, appromissa, com-
planatione abusi, non amplius respondere volu-
erint, verum ad impia, et injusta arma convolventes,
eo temeritatis perfidam seditionem suam promovere

adnisi

admisi fuerint, et in detestando suo Conventiculo, seu factioso congressu Onodiensi, statim et in antecessum Regnicolis, partes eorundem, nonnullis quidem sponte et ultronee, pluribus tamen vi et metu coacte sequentibus, ne ullus, quamvis sub salvo eorundem conductu constitutus, vesanae intentioni ipsorum contravenire, aut diversum ab ipsis sentire auderet, duro et tragico exemplo deterritis, frenum et capistrum imponere fatuo se praesumserint, dum horrendo et inaudito exemplo, in Ablegatos Comitatus et praesertim Legum Patriarum principaliorisque nobilitatis praerogativae pro quarum redintegratione se Arma sumpsisse nequiter jactitant manifestam praevaricationem, via facti, et tumultuose deservire, et quidem ipsimet Ductores, et Seditionis Coriphaei, propria et scelesta manu dilaniare, et christianam exangui cadaveri sepulturam negare, a Tyrannicum in Conscios et neutiquam subditos, aut stipendiarios Dominum, in terrorem reliquorum inire, gloriosum fore existimaverint, taliterque caeteros, recenti adhuc Tyrannice dilaniatorum Commembrorum suorum sanguine triste spectaculum exhibente perculsos, et attonitos, nolentes volentes, in perversa sua molimina, ac sententiam pertrahere, et victas quasi manus dare cogerint, virusque suum, quod per prius occultum pectore fovebant,

saevas

ea occasione emovere, ac tenore certarum Collusio-
num, seu, uti ipsi protendunt, Articulorum suorum,
tanta verborum licentia, in personam et Augustam
Domum nostram, ac Divos Praedecessores nostros in-
juriose, et quantum nec apud Aemulos, aut hostes
inter se Principes, honestas, minus subditi et natu-
ralem Dominum reverentia et respectus admiterent,
blaspheme debachari, Regiam successionem nostram,
pro Tyrannica in Regium solium obtrusione, protendere,
et plura alia scomata effutire, ac deniq ab omni Regia
nostra, et per Nos totius Augustae Domus nostrae
obedientia, et reverentia, omniq jure, et in sacram
Regni Coronam ac Regnum, aut Regimen praeten-
sione, semet liberos et absolutos, propria sua teme-
raria, et perfide sibi vendicata Authoritate asserere,
iis deniq abrenunciare, et contradicere, ac inter Regnum
promulgare, Fidelesq nostros, nisi factioni ipsorum
associent, pro publicis hostibus, Officiis item et Di-
gnitatibus, Ecclesiasticis aeq ac Secularibus privan-
dos declarare, contra plurimas positivas Regni Le-
ges, cum prostitutione Regiae et Supremae Dignitatis
nostrae, nefando sane ausu, non erubuerint, ac per hoc
atrox facinus, omnem ulterioris Compositionis spem et

viam

viam Regnicolis amputare cupientes, eo detestatam et damnatam Rebellionem suam præcipitem egerint, unde se ipsum revocare vix amplius posset.

Et licet Nos absq omni data causa, tantis Calumniis probris et injuriis, per refractarios subditos alias nostras et erga gloriosos prædecessores, ac Augustam Domum nostram, cujus liberali munificentia Progenitores olim ipsorum, ac ipsi quoq tot beneficiis, Dominiis, Dignitatibus et honoribus ditati, donati et aucti fuere, omnino ingratos, indigne lacessiti, ac ad tuendum jus nostrum Regium, Divinitus nobis traditum provocati, Arma nostra in pervicacem eorundem cervicem convertere, et in transversum actos Regnicolas ad saniora Consilia, debitamq fidelitatem revocare, urgere, ac eos etiam quos non utiq sua sponte, sed a potiori uti Majestati nostræ sat superq constat, metu aut aliter, abominabili dictorum Perduellium Rebellioni adhæsisse contigit, ab immani et Tyrannico eorundem jugo, quoad per Dei gratiam fieri poterit, liberare, propulsataq Rebellium Authorum, Ductorum & Antesignanorum, qui velut in furiam acti, una secum universos Regnicolas, sine ulla Nationis et posteritatis cura, reflectione, honore in extremam perniciem deturbare nihil pensi haberent, hostilitate præfato Regno nostro pristinam Quietem, tranquilitatem

restit

restituere satagamus, non intermissuri etiam op„
portuna quavis et congrua, ac a Deo, et natura ad„
missa media ad id adhibere.

Ne tamen falsae, et sacrilegae ipsorum infami libello divulgatae Calumniis, apud exteros praesertim et remotiores, quibus haec syncere et genuine constare nequeunt, aliquam impressionem, aut vel minimae veritatis speciem, quasi vero, communi, uti ipsos asserere non pudet, Regnicolarum voto emanasset, facere, et movere valeat, duplex, et speciale eatenus praefati Principis Palatini, suo et Fidelium nostrorum, potiorum utiq, et saniorum, Officiisque et Dignitatibus ac Familiarum etiam celebritate ampliorum Statuum et Ordinum Regni, qui Legem cum Rege statuere solent et condere, et qui confusae multitudini praevalerent, nominibus, legaliter, ea etiam ed ratione, ne quo pacto, hi quoq velut in debita fidelitate persistentes, Perduellium infamiis insimulari possint, concinnatum Protestatorium Contradictorium, ac illud in forma Manifesti emanatum scriptum, quo mentionatorum Rebellium Athorum, et Capitum, Legibus obtorto, ut ajunt collo, in favorem sui allegatis, palliata perfidia, detracto velo, claro et irretractabili argumento, in ipsis Regni Legibus syncere fundato, luculenter demonstratur; Nobis demisse

exhibitum

exhibitum, et praesentatum, in eversionem ab adverso temere divulgatorum, siquidem totius Christianitatis in hujusmodi atrocium scelerum cognitionem devenere, intersit, hisce subnectendum et adjiciendum esse censui, mus, ac ad idem, ne cum subditis nostris scripto alter, cari videamur, Nos provocamus: Ex quo nimirum quemlibet sensatum et nulla praeoccupatione praeven, tum, facile comprahensurum, et judicaturum credimus non solum coronationem nostram, debito modo et for, ma, unanimi Regnicolarum Consensu factam, verum praestiti etiam per Nos juramenti clausulam, jam abunde cum Fidelium, et potiorum Regnicolarum satisfactione explicatam esse, et minus successionem haereditariam nostram in dubium vocari, aut trahi posse; Falso autem adstrui, sub Diaeta Posoniensi, vota Regnicolarum, ideo etiam, quod durante eadem, numerosior in Regno Caesareo Regius Miles, com, muni utiq Christianitatis et continuati contra Turcas Belli causa id secum ferente, aderat, vio, lentata fuisse, et consequenter injuste praetendi, ean, dem Diaetam tolli debere, quo admisso longe majus, et rectius, ad rescindendas Pacificationes, Bocskaia, nam et Bethlemianam ac etiam Rakotzianam, et oc, casione earundem factas concessiones superindeque

Subsq

Subsequentes Dictas, infestis sane Seditiosorum, et diversarum Gentium Barbarorumq Armis, vicinas etiam Provincias depopulantibus, a Rege et fidelibus Regnicolis extortas, ipsosmet Perduelles contra se praebere Argumentum, nisi potius, quod praeterita illorum facta plane persvadent, tot retroactorum et integrum Seculum adaequantium Annorum Patrias Constitutiones, uno ut ajunt, ictu evertere et confundere, et sub exitialibus Turbis, impium Rebellionis sui Quaestum, obstinata Contumacia diutius protrahere, prava ipsorum mens moliatur: Deniq evidentibus et apertis antiquioribus aeque ac recentioribus Legibus Patriis, sufficienter evinci, editiosum semper inter Regnum, prouti Regio Semine supereχistente dari non posse, ita idem publicari nequivisse; Non secus detestandas Conspirationes et conjurationes severissimis poenis velitas esse. Et hinc necessario subsequi Universa et quaelibet, in illegali et nefario illo Conventiculo Onodiensi acta et facta, non solum omni jure nulla, quin potius poenis Legalibus digna censeri debere, praeterquam, quod etiam Perduellium Capita, in eodem Consensu, per Crudelia homicidia, sicariis propriis manibus, inaudito et

abomin

abominabili inter Convices Exemplo, commissa, exercitamque Tyramidem, execrabilem sui memoriam, omni posteritati damnandam prebuerunt.

Ac proinde prerecensita Onadiensia acta, facta, et Conclusa aliunde, uti premissum est, per se nulla, irrita et invigorosa, Tenore harum nos quoque annullimus, mortificamus, ac pro irritis et invalidis pronunciamus, nihil penitus supremae et indubitabili authoritati, et jurisdictioni nostrae Regiae, quam a Deo accepimus derogatum iri admittentes, quin potius praeattacta nefariae Perduellionis praescia Capita, nec non ab ipsis Officia acceptantes et gerentes, universosque eorum Asseclas, cum iisdem perseverantes nisi hi, quantocyus ab ipsis secedant, et ad debitam nobis velut Legitimo Regi suo, fidem et obsequium, et obedientiam redeant, aut secus ipsi quoque Rebellium loco haberi, poenisque Legalibus, tam quoad personas, quam bona eorundem proprio suo facto irremissibiliter subjici malint veluti tanti sceleris reos, et publicos Patriae hostes, ac Legitimo suo Regi Perduelles et ideo praenotatis poenis obnoxios jure nostro Regio, ac justitia id exigente, promentionatorumque etiam Fidelium nostrorum Dominorum Prelatorum, Baronum, Magnatum et Nobilium, infidelitate Sacro Regio Diademati nostro

debita

debita laudabiliter persistentium, praeattactis Protesta„
toriis, et Manifesti Literis accedentibus pro proscriptis et
damnatis censendos, et hostiliter in personis ipsorum
ubique libere persequendos, et ad demeritam juris poe„
nam ipsis infligendam comprehendendos. Bona vero
eorundem mobilia simul universa, quocunque nomine
censenda, virtute Legum Regni, Fisco nostro Regio ap„
plicanda, et velut notorie Fiscalia, in praemium quippe
Fidelium nostrorum, et eorundem inviolatae observatae
Fidelitatis Recognitionem perpessorumque damnorum
Compensationem benemeritis per nos dispensanda,
ipso facto et immediate, per eos quibus competit, occu„
panda declaramus et determinamus. Benigne nobis
persvasum habentes, prout quilibet, Christianorum Prin„
cipum aequus rerum Arbiter et dignitatis propriae memor,
Tutelam et Patrocinium refractariorum et Perduelli„
um Subditorum nostrorum suscipere, vel cuipiam
injuste ambitioni locum dare, cruentumque inter Chri„
stianos Bellum augere, suisque nefors vasallis, ad
consimiles Defectiones licentiam et ansam praebere,
dedecus et probrum existimaverit; ita pariter siquid ad„
versi et mali ab Armis nostris in hujus Perfidiae
ultricem exterminationem provocatis et destinatis evene„
rit id neutiquam Nobis ast eorundem Perduellium

indurate

induratę pertinacię merito imputaturus, justo vero Causę nostrę /: cujus tuitionem a Divina Assistentia et Clementia speramus et plene confidimus :/ ęquanimiter sit assensurus. Dabantur in Civitate nostra Vienna Austrię Die 25. Mens. Aug. Anno Domini Mil. Septin. Septimo. Regnorum nostrorum Romani decimo Octavo, Hungarię et reliquorum Vigesimo, Bohemię vero Anno tertio.

Josephus

L. S.

Comes Nicolaus Illeshazy

Ladislaus Hunyadi

Comitatuum

Posoniensis, Nitriensis, Trentriniensis, Turocziensis, Liptoviensis, et Arvensis Protestatoria Supplicatio ad Principem Franciscum Rakoczi, contra eliminationem Jesuitarum porrecta.

1707.

Serenissime Princeps, ac Domine
Domine Nobis Benignissime! 1707.

Humillimorum, eorumque fidelium Servitiorum Nostrorum demissam Subjectionem. Dum inter tot, et tantas Orbis Christiani Bellorum Procellas fluctuantem in hoc Mariano Apostolico Hungariae Regno Orthodoxae Catholicae Romanae Ecclesiae, et fidei Statum, grave facile naufragium pati posse nemo inficias ire queat, nisi quoque inquieto Conscientiae remorsu committi justum eatenus dolorem haud ultra sustineamus, verum in pias simul, et lamentabiles Serenitati Vestrae perquam humillime repraesentandas Querimonias erumpere inviti quasi adigimur.

Passim enim inaudimus, et revera percipimus imo moestis intuemur plane oculis, honorabiles Societatis Jesu Religiosos strictiori alias lege in Viscera Regni, primum quidem in forma Missionariorum, et in ipso F. ~~[illegible]~~ Conventu agitabatur, pro erudienda juventute, et tradendis disciplinis laudabiliter inductos et receptos, medio vero tempore propagata ipsorum Religione, intuitu Bonorum possessionariorum per eosdem adeptorum dietaliter incorporatos, sequestratis propriis, ac e Regno dimissis exterae Nationis filiis, jam etiam ipsos Patrum soli indigenas omnes, et horum plurimos ex Familiarum de Patria bene meritarum stirpe Natos, Nobis sanguine conjunctissimos, ultra ambitum Regni, tamquam publicos Notorios, non tamen juris ordine convictos, ac ex solo (: ut supponimus :) Commissione duntaxat confoederationis ipsis alias de stricta sua universaliter respectu omnium Principum Regula-sesio vetita proscribi, et radicitus ad stricte exilium mitti, consequenterque amissione omnium Bonorum

a potiori

F. Szetreniensi

a potiori fundationalium plecti

Quae merito Animae Nostrae patiuntur, et praecordia Conduntur in grave, et manifestum Causae Dei, et jurium S. Matris Ecclesiae, Legisque vetustioris Patriae praejudicium, dum fidei Apostolicae Ecclesiae Custodes, zelotissimos Orthodoxae Fidei propugnatores, et puri verbi Dei Praedicatores, nec non ingenuorum Virtutum, et omnium Scientiarum Magistros, ac Doctores Concionalistas extirpari, taliterque Catholici Status, alias in hoc Mariano Apostolico Regno primum locum tenentis incrementum, per interruptionem Catholicae Juventutis studii limitari, et non obscuro impediri, e diametro vero Augustanae, et Helveticae Confessionis etiam exterae Nationis Professores indiscriminatim magis, ac magis intra Regnum libere augmentari, (: Ejusdem quod exulcerare facile potest animos :) ejusdem Confessionis Subditis liberum Religionis exercitium citra omnem Limitationem, ideoque in evidentem Catholicorum Dominorum suorum conditionis antepositionem, respectu universarum Circumstantiarum late patere, sole Meridiano clarius cernimus. Unde innegabilis foret consequentiae ex defectu talismodi Custodum, et Magistrorum (: abris sui adulatio, aut aliis quibusvis Ordinibus, diversis aliaquin Institutionibus innodatis, et Obstrictis, vel in minimum detractio :) multa animarum millia non leve naufragium passura, et Juventutis expectatione, qua Venerabilis Clerus, alii Religiosi in dies ad Majorem Dei gloriam augmentari, Status, et Ordines Regni veluti novellae Olivarum pro Patriae ornamento, et stabilimento adolescere, et firmari consueverunt, in radice percussum iri.

Pro avertendis proinde his, et similibus praejuditiis, prospiciendisque Causae Dei, et juribus S. Matris Ecclesiae congruis remediis, neve Populus Catholicus fructu, et relatio Spirituali frustretur, juventus

turque solide doctis Professoribus destituta, desidia tor..
pescat, et ad profana, aut inhonesta quoq avocetur
aut seducatur, Serenitati Vestræ, tanquam Patriæ Pa..
tri, et cui si non majori, saltem non minori Religio..
nem, quam Regionem esse credimus curæ, humillime
supplicamus eandem Serenitatem Vestram per
ora Sacra obtestamur, dignetur tum ex præmissis va..
lidis, tum vero aliis secretioribus Serenitati Vestræ per..
spicue notis rationibus præmemoratos Societatis Je..
su Religiosos, nihil obstante Confœderatione, veluti
Religionis minus competente, in hoc Mariano Aposto..
lico Regno benigne ad mentem antiquarum Patriæ
Legum manutenere, et conservare; si minus /: quod mi..
nime speramus :/ cum modestia quidem, et reverentia
debitis absit tamen, ut per hanc Catholicæ Religioni
Nostræ contrariam demissam Instantiam, inita Statuum
Regni in Conventu Szetseniensi Confœderationi, illibatè
ceteroquin quoad publica Politica permanenti, contra..
venire subsumamus, Nosmet cum solenni Protesta..
tione obsequentissime declaramus præinsinuatæ Cau..
sæ Dei, nec non vetustiori positivæ Legi præjudiciosæ
eorundem Patrum admissas Indigenarum Societatis
Jesu Religiosorum proscriptioni, ac in exilium missio..
ni, Bonorumq onerum a potiori fundationalium, adeoq
piæ fundatorum intentiones sub effectu quoquo mo..
do frustrari haud queuntium, occupationi neutiquam
consentire posse, aut velle, hoc ipso facto læsionum Or..
thodoxæ Religionis Capitum SS. Pontificum graves excommu..
nicationes, Censuras in Bullis, et Privilegiis, iisdem Patri..
bus elargitis uberius expressatas sancte evitare conten..
dentes, quemadmodum etiam coram Omnipotenti Deo,
Sanctis spectatoribus, nec non toto Orbe Christiano submis..
sissime cum omni Contradictionis solemnitate palam,
publice, et manifeste protestamur Superinde In reliquo
perseverantes

Serenitatis Vestræ

humillimi, et fideles servi Comitatuum
Posoniensis, Nitriensis, Trentsiniensis,
Turotziensis, Liptoviensis, et Arvensis
Status, et Ordines Catholici.

Aõ 1707.

Copia in Collectione Mss. Patris Bod
sub Titulo: Grammatophilax. pag 173–175.

Responsum Principis Francisci Rakoczi ad Supplicationem Sex Comitatuum a) Protestantium contra Relegationem Patrum Societatis Jesu.

a) intellige: Posoniensis, – Nitriensis, – Trenchiniensis, – Liptoviensis, – Turocziensis, – et Arvensis.

1707.

Supplicationem Vestram, qua Patrum Societatis Jesu e Regno hoc Apostolico Mariano exclusionem impedire contenditis, benigne accepimus, et Vestrum, qui pro Religionis Orthodoxae, et Scientiarum, filiorumque Vestrorum emolumento Christianus, paternusque fervor inde eminet, omnimode approbamus. Quando quidem autem Zelus iste in intentione quidem Vestra verus, in semetipsis autem spurius dicendus est, cum geminus pro Ecclesia, et Scientiis conservandis Ardor idem ipsissimus est, qui contrarium illi, quod petitis exigit, et qui praefatae Societatis e Patria Nostra extirpationem suggere videtur, ab iis, qui abstersis, quibus hi Patres in scholis, suis de Suae Societatis validitate teneras Juvenum Mentes imbuunt nebulis, penetrantiori oculo Dei, et Patriae bonum prospicere noverint, et debent; atque ita haec /: ex horum Patrum si non cerebro, saltem instinctu haud dubie excubata :/ ex parte Vestra non ex alio, quam altioris indaginis defectu orta videtur protestatio.

Tum e re esse duximus praesentibus, eâ, quâ licuerit brevitate, Vobis tam repraesentare, quam ulteriori ruminationi Vestrae intimius excoleandum relinquere; quemadmodum ea, ex quibus vos horum Patrum inter Vos conservationem praetenditis Principia, ea ipsissima sunt, quae ad eorum

exolu

exclusionem et Nos, et ante Nos jam alias dudum Respublicas, Regna, et Status, eorq tales compulerunt, qui a Catholicae Religionis, et Scientiarum, politiumque amore tam parum, ac Vos alieni extitere, et existunt.

1°) Ecclesiae Catholicae iminens ex hujus Apostolicae Societatis relegatione detrimentum.

2°) Scientiarum, Scholarumq exitium.

3°) Filiorum Vestrorum in illo ordine degentium inculpatum exilium apprehenditis.

Si autem quoad 1um supra instillata ab illis ipsis adolescentiae Vestrae in cui favorem dictamina, mentes elevare, et altius, et viros omni praeoccupatione majores decet, reflectere velitis, reperietis Ecclesiam hisce hominibus caruisse tunc, quando fuit optima, eamq primum tot Clericorum industria, tum subsecutis aliorum Religiosorum Ordinum institutis fultam, tot seculis ante hac ubiris locorum claruisse, eamque adhuc in pluribus absq affectabunda hujus Comunitatis adminiculo locis hodiedum clarere, ut haec Sta Ecclesia Nostra, adversus quam ne Portae inferi praevalebunt, in suo, atque et apud Nos vigore perseveratura sit, etiamsi uni particulari, et aliunde irrequieto Ordini portas Patriae Nostrae occlusas teneamus.

Praeterquam quod aliorum Religiosorum resuscitabunda Capacitas, et privatae ambitionis, et insatiabilitatis expers ardor, expertaq tot seculis modestia, et aedificabunda, atque aliis quotcunque demum defectus supplens humilitas majorem aestimationem mereri videatur, quam luxabunda hypocrisis, ac arogantissima, omnesq qualcunque demum virtutes oblliterans superbia Illusmo.

di

di hominum, qui dum Religionem Politicae famu..
lari jubentes, administrationem rerum Sacrarum
plurimum in exteriori apparatu ponunt, nec..
tur an magis suam vanitatem, quam Cultum
Numinis quaerant: et qui Sacri Evangelii, et Eccle-
siae propagationem Nobis pro Esca, sibi fortunas
Nostras pro scopo proponunt, atque ita Sacras pa..
ginas Sanctorum Patrum suae sive ambitioni, si..
ve avaritiae faventes, plenis buccis obtrudere, con..
trariantes vero quantumcumque claros, ac conspi..
cuos vel supprimere, vel artificiosa interpretatione
pro libidine sua intorquere norunt, majoris Dei
Gloriae, licet fortassis olim, nunc vero propriae a..
vidiores caelestia ubivis in ore, temporalia in animo,
Religionem pro titulo, pro fine utilitatem ha..
bent: qui contra Acatholicos /: quibus proh dolor!
patria Nostra adhuc nimium infecta est :/ indu..
cato zelo, ne dicam passione abrepti, et sui apud
Sedem Apostolicam meriti, aut ordinis proprii po..
tius, quam verbi divini amplificandi desiderio ducti,
animos haereticorum brutto impetu contra Ec..
clesiam Nostram irritant magis quam concili..
ant, lacessunt potius, quam convincunt, et dum
plebeos subinde quosdam forte conversos ad publi..
cam fidei professionem in assiduitatis suae jactan..
tiam coram sobis quasi in triumphum producunt,
interim integra Regna, et Acatholicorum populos
in majori aversione tenent, qui utpote magis dissiti
gliscenti vicinarum blanditiarum, et methamorpho..
satae Sanctitatis fascinio, uti Vos non obcaecati im..
posturas harum hominum, licet e longinquo tamen
clarius perspiciunt, eosque exinde, et /: quod dolor :/
cum iis etiam Ecclesiam Nostram in firmiori odio ha..
bent.

Atq

Atque ita turbidi hi ovilis Custodes impertinen-
tia sua Oves deperditas repellunt potius, quam
compellunt, et Ecclesiam Nostram, quam cum
violentia conantur extendere, dilacerant, et in
tot frusta, quot alienatos per eorum insolentiam
animos fa....., discerpunt.

Neque comprehendimus, cur tanta aliorum
et antiquorum Religiosorum sufficientia, unius
Ordinis, non ita pridem protervi secessum supple-
re non posse vobis videatur, aut quidnam in horum
Fratrum instituto Ecclesiae tam necessarium, aut
Vestra tantum protectione dignum? aut denique
singulare comperiatis? nisi quod forte in omnibus
singularitatem affectent, et inde hos solos Summi
Pontificis non tam in spiritualibus dignitati, quam
supra seculares authoritati (: in redundaturam
scilicet in eos ipsos praepotentiae reprehensionem:)
singulari voto, ac ambitione obstrictos, aut quod
in hujus recognitionem hos solos omnium aliorum
Ordinum praerogativis, privilegiisque se participes,
oneribus vero, et incommodis exemptos facere scivisse
videatis? in altiora Vobis sapiat ille Censurae, et
Superioritatis impatiens prae reliquo Clero horum
hominum fastus, qui (: uti in pluribus, ita et in
hoc Italismum affectando:) utpote Pontifici imme-
diate subjecti Episcopis loci e cathra subesse glo-
riabunde dedignantur? an distinctum quid Vo-
bis redoleat illa eorum superba precatio, qua,
ne quid aliis Monachis sive commune, sive (: dum
scilicet aliis antiquioribus institutis praeceden-
tiae praerogativam cedere tenerentur:) quid infe-
rius habere videantur, Processionibus quibuscunq
publicis, in ordine ut reliqui, assistere ad Majo-
rem Dei gloriam intermittunt? aut cauti vada,

qua

quà ad aucupandam integritatis famam præ
aliis Religiosis vane gloriantur, castimonia sua
materialitatem Statui Politico de privato Con..
scientiæ foro parum sollicito, singularius emo..
lumentum, quam reliqua eorum adulteratæ Co..
litiæ intemperies præjudicium afferre videatur?
aut forte intaminatam Corporis sui Sanitatem
Vobis appromittat illa singularis eorum solertia,
qua inferiora membra, altioribus Consiliis ex..
clusa tribus votis, et inferioribus muniis obeun..
dis contenta tenere, talesq sua sive famæ exte..
riori forte præjudicaturos, sive procedunt interio..
ribus penetrantius insidiabundos, e Societate quo
lubet, dimittere norunt, Quatuor autem Votorum,
et intimiorum technarum jam participes non
alio transgredi patiuntur, quam ad solum Chartu..
sianorum Ordinem, utpote strictissimo, et perpetuo,
(: quod in hoc Instituto observatur :) silentio a secre..
torum revelatione, inibi tutissime coercendos? aut
forte Conjuges Vestras externus in eorum Ecclesiis
ad mundifici Muliebris imitationem exquisitus
Nitor alliciat? aut filios Vestros histrionica illa
ludorum theatralium puerilitas ultra modum
delectat? aut denique Vos ipsos fallat affectata
illa oris, motuumq corporis ad regularitatem mo..
destia? seu gressuum, vultuumq gravitas, quasi
ad eminentem Extasim ordinata? seu in Confessio..
nalibus, pulpitisq ad accurationis suæ ostentationem
studiosa severitas? qua animis in requirenda scilicet ab
ipsis solatia, loco amoris filialis servilem potius erga
Deum timorem, ut brutis incutere, et ex suavi Christi
jugo, scrupulosamq Conscientiis Nostris Tyrannidem,

in sua

in sua exatitudinis jactantiam imponere sata-
gunt, ipsi interim cum de se eorum agitur, ad
omnem indulgentiam interpretabundi? seu tan-
dem Sanctimoniæ, qua omnes suas actiones arti-
ficiose illinire docti sunt, fucus Vobis non nisi su-
perficiem intuentibus persuadeat, cum ipsis solis
Ecclæ Nostræ integritatem ortam esse, cum ipsis
perituram?

Neque inficias imus, hanc Societatem primo
per Missionarios suos Regno huic tantillum in rebus
fidei incrementi, sed e contra, a quo pedem, eamque
largam inibi fixerunt, in Politicis eidem plurimum
detrimenti attulisse, unde Nos ad hoc posterius uni-
versaliter, et quod hunc Ordinem concernit, particula-
riter reformandum officii Nostri esse duximus, ducen-
tes ejus intentionesque et ut opus est sobriorum eximus,
ut præmemoratæ Societatis Patres, adulta jam
apud Nos Religione, pro sua præstita Majoribus
Nostris opera remuneratione tanto ex tantis per
tot annos bonis captato usu abunde contentos
esse jubeamus, eosque ad præcavendum ulterius
Patriæ præjudicium ad alienas, et adhuc ethnicas
si volunt, Nationes remittimus, ubi eorum fervor
Evangelicus magis necessarius, et per barbaram
Paganorum Sævitiam intra Sphæram activitatis
suæ Apostolicæ se se continere coacti, consequenter
loco invidiæ omnis venerationis se dignos reddere
melius possint, quam in hujusmodi Regionibus,
ubi jam maturata pietate, et fidelium in excessum
vergente conniventia, ii eo magis securi, quo minus
suspecti sub sacratissimis prætextibus non nisi ad
proprium emolumentum abuti in more, et artifi-
cio habent.

Quoad

Quoad 2dum deplorandum profecto est, dum sci-
entias per hanc Societatem imbui credimus, Nos in
profundis ignorantiæ tenebris sepultos adhuc hocce
impediri, quod nihil sciamus. Vos ipsos expertos testes
appello, quatenus in disciplinis, quas vocant, huma-
nioribus florentissimi Sexennii minimum jactura
nihil aliud (: prætereundo morum ex omni quin-
quiliarum initis colluvie corruptelam :) adolescen-
tia lucretur, quam solam unius linguæ latinæ
scilicet notitia, quæ insuper vel ridiculis barbaris-
mis corrupta, humi repit, vel cum sublimitatem
affectat, longe quæsitis dictionum, implicitisque pe-
riodorum labyrinthis oracula imitando ænigmata
vomitat, et emutuatarum phrasium altisona
obscuritate aucupans admirationem plerumque
multum loquitur, nihil dicit. Præterquam enim
quod ingentia in classibus inferioribus Regularum
volumina in torturam puerilis memoriæ potius,
quam culturam uno habitu instructuro recitare
pro elegantia, proinde in suis ita dictis declamati-
onibus non tam juvenes (: qui nec sciunt, quid
blaterent :) quam scriptores exercere, suas composi-
tiones coram suis producere, et se se hujusmodi
Scenelogiis invicem delectare, aut honorare in mo-
re gerant, unde vero adolescentes cum tanto tem-
poris, et omnis soliditatis sacrificio non aliam nan-
ciscuntur habilitatem, quam qua per hos in Thea-
trum protractis isti comicæ Poeseos simiastri co-
ram imbecillioris judicii populo se pretiosos, aut
parentes ob variæ complacentiæ participatio-
nem sibi obstrictos reddere, aut Magnatum scenica
adulatione animos sibi devincire admittuntur. Tunc
præterea in Rhetoricis horum oratorum ex hispidis

locorum

locorum comunium Centonibus concaucita, aut suis acuminiolis, Anagrammatulis, et ser-borum lusionibus nugabunda dicacitas puerili-tate sua ad aures Juvenum pertinniendas ma-gis, quam rerum solida requirentium permo-vendos animos aptata est, cujusmodi autem lu-siunculis Adolescentum industria ita illuditur, ut postquam hi in superanda ejusmodi illite-rata literatura diu desudarunt, ultimatim vel ad Literas vulgares, aut epistolam elaran-dam imperiti (: quod pudor est :) obrigescant. Accedit, quod veterum Eloquentiæ, aut Coeteros Principum (: quos vetustas, et primogenitura, ho-rum Sciolorum invidiæ adhuc eximit :) Scripta ii non nisi per furto, et tantum pro forma tan-ti nominis Juventuti objiciunt, erga recentiores vero præsertim suæ Societatis (: quasi vero hoc suo actu omnes scientiarum livos in se solam abstraxerint :) exteros Scriptores, ea sit horum homi-num Zelotipia, qua omnes in Regno literario, et universos alios, præterquam in suo fimeto enatos Authores in notitia Nostra longe suppressos te-nent, dum interim ipsi doctrinam ab iisdem Alienigenis decoctam alio, ut ipsi loquuntur, jureu-lo superinfuso, suorumq sub nominibus recoctam, quasi suam Nobis apponunt, et quæ ex ipso fonte clarius hauriremus, ii Nobis Scholasticæ suæ affu-sis Stillicidiis in temporis magis, confusionisque dis-pendium tradunt.

Theologiæ Scholasticæ, et Philosophiæ apud eos Summa Scientiarum Nomina, quæ tamen nec in primitivæ, et miraculis clarentis Ecclesiæ seculis

cognita

cognita, nec Nostris temporibus seu prudentiæ Civili, seu simplicitati Evangelicæ idonea, cujuscunque tandem valoris, profecto ad Statum Ecclesiasticum unice occupandum directa sunt, eaque talia, quibus statui politico destinati filii Vestri [: quasi necessarie tantum ad ea audienda admissi :] tot annis, absq ullo reali fructu, nec nisi in futuram oblivionem incumbunt, absolutisq hisce curriculis nihil reportant, praeterquam [: quod plus nihilo :] stolidissimam de semet ipsis opinionem, qua se omnes Scientiarum Numeros jam absolvisse arbitrantur.

Atque ita tam opulente pro universa Patria eruditione fundatis Collegiis, hi non nisi disciplinas sibi solis convenientes tradunt, nec eruditos nisi suos efficiunt, si tamen ii eruditi dici possunt, qui chartis, horisque infinitis scriptitando consumtis, tandem sophisticandi, veritatisq obfuscatis contradictionibus observandæ exercitio in tumiditate Scientiæ ponunt, scire de omnibus etiam rebus evidentissimis, et qui abstractionibus lunaticis ab omni rerum cognitione abstracti peregrinis, nec nisi ad hæreses propagandas aptis distinctionum terminis in tenebris titubantes multa intelligendo tandem discunt, quod nihil intelligant, atque ita dum sobrietate sapere ambiunt, sapientissimâ insipientiâ ad ebrietatem usque temulenti, ad tam perniciosas, et Ecclesiæ, et Statui Sententias jam impegerint, et tam perversa jam dogmata in cathedris suis evomitarint, quæ ut fætida doctrinæ excrementa, tam ab Aulis Principum, tam ipsa Sede Apostolica per excommunicationes expurgare jam sæpius necesse fuit, neque hic modo Nostrum

est

et, fuisset pro disputatione discutere illas eorum de probabilitatibus, de reservatione mentali, de Aequivocandi, et pejerandi modalitatibus, de Tyranni-cidarum licentia, de intentionum omnia rectifi-cantium formalitate, et sexcentis aliis eorundem execrandis Thereitatibus, quae si invehrentur, om-nem peccandi libitum in licitum, juramenta in Comenta, Contractus in Contractus, Constitutio-nes in Cavillationes abire faciendo, fidem uni-versam mortalium pervertere, totumq humanum commercium evertere naturata foret, et quas quamquam reprobatas hi omnem Celinorum ceriminantes potius, quam patien-tes Ocophilosophasti inter suos magni; adhuc tamen hodie inter suos, et sua quasi ipsi Deo impositisi liberrime exercent, et hinc inde in doctrinis insinuare, et cum scandalosissimo Re-ligionis, imo humanitatis discrimine, sapientiae quasi quintam Essentiam saltem agitare non intermittunt.

E contra tepet inter Nos Jurisprudentiae stu-dium, quia nullis stipendiis ad illam industriam animatur, quia Jus Nostrum Tripartitum /: quod ab exteris sudis, indigestaq moles per calumni-am dicitur :/ ad pridem Optatam simetriam suspirat. Jacet Medicina pridem expiratura, nisi ab extraneis Pharmacopeis quandoq emendi-cato refocilamine sustentaretur, et si hi Ca-tres sua vocationis illas facultates tradere, esse opponent, certe extra Sphaeram Boni Publici non foret, si tanti pro Artibus Patriae cultivandis destinati reditus ab his Patribus solis abripi soliti, cujusmodi tam necessariis Scientiis sal-tem pro parte relinquerentur, Alia vero politio-

ris

vis Literaturae, ut Geographiae diversae Mathema-
tum, Arithmeticae, Architecturae /: praesertim mi-
litaris Nobis tam necessariae :/ Geometriae, Histo-
riae, Chronologiae, Moralium, Politices, et com..
plura alia /: ut corporalia Nobilitatis exercitia
praeteream :/ in Nostris Gymnasiis peregrina
Studiorum vocabula, quae tamen illa ipsissima
sunt, quibus florentissima Regna, politissimae
Respublicae, et clarissimae alibi Academiae, pro
Patriae emolumento juventutis ingenia utili-
us, quam nihililitatibus arcere solent, quarum
autem scientiarum vel ipsa nomina hi Arti-
um Monopolae sive ex propria inscitia pro Nihilo
reputant, sive ex invidia, et praeeminendi titilla..
mine: longe a Nostris confinibus bannita tenent,
Praeterquam quod studiosa veracitia, historiae prae..
sertim, et juris cujuscunq publici, ad quae tam..
quam ad lapidem Lydium usurpationes Ponti..
ficatus, et Clericatus objici solitae examinari
possent, notitiam hi usurpantissimi, et Pontifici
adstrictissimi Clerici Regulares a sua indagati..
one omnimode alienatam velint, et quaecunq
ab hisce studiis, ut puta inter sola Acatholico..
rum Gymnasia exulantibus contra eorundem
rationem Status producuntur, ea illi proin..
de licet aequissima, tamen ut mere haereticorum
dictamina Vestrae imperitiae abominabilia
reddere, in suam necessitatem norint. Quaprop..
ter ut et Patriae Nostrae inducta barbarie, hal..
lucinanti, atque ex hac non nisi privatae ap..
plicationis adminiculo subinde eluctanti Ju..
ventuti cultioribus musis subveniatur, a rei
exigentia non alienam esse ducetis, si pro hisce
in Theoriae Somniis absorptis, alios ad Artes po..

litiores

litiores Literaturæ tractandas aptiores, et ta-
men principiorum fidei instillandorum non
minus gravos, si pro scientiis futilibus solidas
pro monarchicis Statui Politico magis congruas,
pro tempori-perdis proficuas, pro perniciosis
ingenuas, pro inutilibus necessarias, et quidem
minori tam Patriæ sumptu, quam necdum cor-
ruptione substituere agitamus.

Si autem illud Theologiæ, et Philosophiæ
studium longa consvetudine tantam Vobis neces-
sitatem imposuit, num quid hæc ipsa Societas
easdem disciplinas ab aliorum, ut SS. Dominici, et
Francisci Ordinum Doctoribus prius emendica-
tas tenet? et ex ipsis hisce scaturiginibus eas-
dem et Vobis haurire reliquum esset? An non
pro hisce, reliquisque eorum Studiis, ejusdem sortis
Magistros reperiremus, a qualibus eædem ar-
tes tersissime alibi e.g. (: tacendo tot Acatholi-
corum per totam Europam politissimis discipli-
nis florentissimas Universitates :) Salisburgi, Coloniæ,
Lovani, passim per Poloniam, in Statu Veneto,
ipsaq Sorbona Parisiensi, et compluribus aliis
Galliæ, Hispaniæq locis hodiedum traduntur, et
aliis temporibus ubivis traditæ fuerant, et a
cujusmodi Instructionibus, primos fundatores
eas didicisse hæc ipsa Societas fateri cogatur?
nisi eos cum Instituti sui exordio simul scien-
tias infusas subivisse, inter alia pia Mendacia
Vobis persvadere desideret.

Unde saltem convenientissimum videbitur
utriusq generis Scientias, sed sub aliis diversa-
rum Patrium, ordinumve, iisq levitis, utili-
usq sustentandis Professoribus instituere. Qui-

bus

bus et utilitatum jam disciplinarum cursui prosequendo, et sloriter inductis Juventuti Vestræ politius erudiendæ prospiciatur.

Neque erga Vestros, qui Vos gratis instruxerint informatores ingratitudinis Notam e hinc incurrere Vobis videamini, cum iidem per fundatos amplissimos, continuosq proventus longiori longe, quam istorum inductrio exegerit, mercede plusquam abundanter soluti, consequenter nihil gratis de laboribus suis in Vos contulerint, sed quicquid gratis per hoc accepistis, id unice primis Academiarum fundatoribus, iisq exactissimis Solutoribus in acceptis ferre debeatis.

Quod pro 3tio Paternam in filios Vestros in eandem Societatem /: sive jam ob bona fortunæ, sive animæ :/ adoptatos sollicitudinem concernit, signum est Vos latere, quod in hoc ferventius, quam in ullo alio Ordine ingredientibus inculcari soleat illud Sancti Patris, ut calcato pergere per Patre, et Matre, et cum Spiritu ut vocant, Nationalitatis omnem erga Patriam, et Genitores affectum exuere pro præcepto, et quasi gradu perfectionis habere dicant, quo prudentius nimirum ad Subsidia, quæ filiis initi vestris forsan addidistis, Vobis ad indigentiam forte relapsuris sequirenda, speciosa via in perpetuum præcludatur. Nunc vero dum ipsi necessitudine pressi, ad nomen Patriæ et ad Vos prius exutos respiciunt, inconveniens videtur, eos ambabus velle portare manibus, qui in iis, quæ favorabilia, ipsis vero odiosa sunt, Vos non nisi pedibus calcant, præterquam quod pudor sit, de privatis filiorum, civiliter insuper mortuo-

rum

bus et utilitatum jam disciplinarum cursui
proreguendo, et noviter inductis Juventuti Ves-
træ politius erudiendæ prospiciatur.

Neque erga Vestros, qui Vos gratis instru-
xerint informatores ingratitudinis Notam
ex hinc incurrere Vobis videamini, cum iidem
per fundatos amplissimos, continuosq[ue] proventus
longiori longe, quam istorum industria exegerit,
mercede plusquam abundanter soluti, conse-
quenter nihil gratis de laboribus suis in Vos con-
tulerint, sed quicquid gratis per hoc accepistis,
id unice primis Academiarum fundatoribus,
iisq[ue] exactissimis Solutoribus in acceptis ferre
debeatis.

Quod pro D[omi]no Paternam in filiis Vestris in ean-
dem Societatem sive jam ob bona fortunæ, sive ani-
mæ adoptatis sollicitudinem concernit, signum est
Vos latere, quod in hoc ferventius, quam in ullo
alio Ordine ingredientibus inculcari soleat illud
Sancti Patris, ut calcato pergere [pro] Patre, et Ma-
tre, et cum Spiritu ut vocant, Nationalitatis om-
nem erga Patriam, et Genitores affectum exuere
pro præcepto, et quasi gradu perfectionis habere
discant, quo prudentius nimirum ad subsidia,
quæ filiis inibi vestris forsan addidistis, Vobis ad in-
digentiam forte relapsuris requirenda, speciosa
via in perpetuum præcludatur. Nunc vero
dum ipsi necessitudine pressi, ad nomen Patriæ
et ad Vos prius exutos respiciunt, inconveniens
videtur, eos ambabus velle portare manibus, qui
in iis, quæ favorabilia, ipsis vero odiosa sunt, Vos non
nisi pedibus calcant, præterquam quod pudor
sit de privatis filiorum, civiliter inopes mortuo-

rum

rum commodis magis, quam pro publico Patriæ emolumento angi, pro quo Nos ipsi vitam, et sanguinem sacrificamus.

Ex hisce ad vestras de non relegando hac Societate oppositiones obiter repositis, abunde tamen evincendum erit, eorum hominum exclusionem Patriæ Nostræ non tantum non præjudicaturam, verum etiam et proficuam et necessariam fore. Cui accedit:

1o) Illa hujus Ordinis insatiabilis sub speciosissimis quibusq titulis bonorum temporalium rapsodia, quæ tot, tantisq majorum Nostrorum sanguine contra Paganos comparatis territoriis, hi tranquilli a longe spectatores locupletati reditus Regios diminuunt, subditorumque gravamina augent, dum ipsi ad corradenda undevis bona manus avidam extendunt, humeros vero ab oneribus subtrahunt, tantaque proventuum superfluitate cum omni tributi plerumq exemptione isti negotiore, otiosi saginantur, unde portionum pendendarum, quæ ex eo non minores a Nobis exigunt, pondus eo confluentius Vos solos, et filios Vestros redundat.

Præterquam quod nullis circumscribi terminis patiatur ea istius Societatis in Possessionibus accumulandis rabies, qua viduas, pupillos, et Vos ipsos sub agnina pelle circuit, et Leo quærens quem devoret; omnibus omnia facti, ut omnium bona suæ Cõmunitati lucri faciant, inhiabundi præcertim hæreditatum expilatores, quod vel Nos ipsos /: ne ad alia quotidiana,

et

et infinita exempla digrediamur:/ desertos me-
minimus, dum Patrem Kis Soc. Jesu Avia Nostra
piæ memoriæ expirantis animam ad Patres,
Cistam vero ditissime fartam ad suos transmi-
sit, cui inscriptum erat: „Conciones Patris Kis“; tan-
„ta scilicet pollentes Eloquentiæ vi, ut omnia, veluti
„Herculis Gallici Tuba ad adtrahendos auditores in
„Cathenas aureas, immo in gemmas, et lapides præ-
„tiosos miraculose transformata reperierit Vitri-
„cus Noster,“- qui iis in itinere interceptis cistaq
reclusa, et Stellionatum hujus Scrupulosi Confessa-
rii, et ingentia pro bello prosequendo inibi depre-
hendit. Et quoniam semel ab iis obtenta num-
quam ad statum Politicum reditura, ab iis, tam-
quam ab inferno, ex quo nulla redemptio, absor-
bentur, ne incauta pietas /: ne dicam superstiti-
tio:/ fidelium porro obstesticante horum Patrum
hypocrisi de die indiem plures in eos largitiones
pareat, neve tanta territoria, nec relicto quidem
postliminii jure, irrecuperabilia, tamquam ab
ipso hoste Statui eripiantur, et accrescentibus
ab hinc mensibus, viribus autem decrescentibus
Vestris hic irrecuperabiles Sangui-Sugæ exinanitio-
nem Reipublicæ irrenitibiliter receptuream evi-
dentissime minitentur, tum Vobis ipsis dijudi-
candum relinquimus, an omnes quaecunque
demum Sententiæ Nostræ contrariae rationes,
Leges, Merita, et privilegia eorum particularia
in bilancem apponere valeatis? levioris, omnia,
non futura sint ponderis, quam Bonum Reipubli-
cæ, quod Vobis omnibus ante omnia observandum
præcipit, ut Salus Populi Suprema Lex esto.

2°/ Et quidem adhuc perniciosior illa eorun-

dem

dein Statum particularis Ratio Status, qua
Statum in Statu gerentes non Regno, cui in-
sunt, sed sibi et Regno student, nec Principibus
nisi quantum e re eorum est, se submittere
gnari, hos potius per instillationes soporiferas
omni generoso spiritu exutos, ad optatam ipsis
vigibilitatem circumare, circumatos tenere Con-
scientiæ freno, in quam velint partem flecte-
re; secularitanter vero populo, sive directe, si-
ve indirecte eosdem reddere, prodere, imo ad ip-
sa usque assassinia (: prout in Galliis factum :)
persequi, nefandissima perduellionis attentata,
execrandis Theologiæ suæ dictaminibus insuper
sanctificare docti sunt, Statum in eum redi-
gentes, ut hic juventute ex eorum superinatan-
di ambitu per eorum Scholas a politicioribus disci-
plinis abstracta, idoneorum hinc Ministrorum
laborans penuria, Convulsiones proinde, divul-
sionesque internas, et externas ægerrime pati-
atur. et ipsæ Regnantium familiæ (: prout in
vicina Domo Austriaca, a Ferdinandeorum,
quorum inibi irrepserunt temporibus, videre
est :) in declinationem redigantur, dum has
ipsi suis sive lethargicis, sive imperitis, sive
perfidis consiliis subvertere, Acatholicorum e
contra Principum, utpote Ministris, Principiis
sanioribus subnixorum, præpotentem exinde
et aliquando Ecclesiæ et Statui præjudicatu-
ram potentiam efflorescere in nullam refle-
xionem ducunt. Quippe nihil, quam suam præ-
valentiam considerantes, Magistratuum Legi-
bus se exinde non tantum eximere, sed et Magis-

tratibus

tratibus leges dictare ausi, ~~prx~~ Creaturas suas in pu-
blica munera, et totidem factionis suæ fulcra intrudere
pro stabilimento, diffidentiis Rempublicam irretire,
et in turbido piscari pro subtilitate, totum deniq
statum Politicum pro ludibrio, dum eam vel alter-
nis adhærentiis in formidine, vel devotissimo arti-
ficio in directione habent.

Hinc in specie ex Archi-Archivo Nostro, quod
sacrum haberi debebat, per illam a Cardinale suo
Kollonich ita dictam Comissionem Neo-acquisticam,
omnia Instrumenta originalia, sacrilega invasione
intra suos parietes ad S. Annam Viennæ abripuisse,
ac insuper Romæ ad eripiendum Nobis omne ulteri-
oris Informationis Azylum, Libros Fundationum Hun-
garicarum ex Bibliotheca Vaticana abstraxisse, atq
ita cum iis Beneficia, Jura, ac Statum Regni in suo
sequestramine nunc retinere non verentur.

In genere vero parvis, magnisque, privatis, pu-
blicisque negotiis non vocatos se se ingerere, domos,
familiasq singulorum sive Confessionalium, sive Scho-
larium, sive Conversationum privatarum admini-
culo, aut quibuscunque demum curriculis perspectas,
totumq Reipublicæ Statum sollicitissime exploratum
tenere, eumq sæpe hostibus, Correspondentiis vas-
tissimis, secretissimisq, et semper sub Majoris Dei
Gloriæ prætextu proditum, exigentiæ suæ, aut factio-
ni sacrificare, internis, externisq bellorum flam-
mis Regna involvere, et dum ad eas sedandas pro-
inde omnes Incolæ sanguinem effundere coguntur,
ipsi innocentes, illæsos, et indifferentes Spectatores
agere ficti sunt, nemini interius, nisi sibi fideles,
exterius omnibus dediti, ambidextrâ duplicitate dex-
terrimi pro opportunitate utrinquistæ, et Deum solum

in

in China, et Confutium /: Pontificem :/ et Cæsarem
in Tyroli, ac Imperio, et Gallo-Bavaros adorant,
et /: ut extraneis exemplis, quæ Volumina requira-
rent, prætermissis, ad Nostra, quæ propiora sunt,
et tantum hodierna reflectamus :/ Nostras per
suum a Domo Professa Viennensi Commissarium, Ca-
pitaneum Longval a Nobis /: quamquam primum
renitentibus :/ obtentas Literas ad Regem Galliæ
transmittunt, et easdem quoque Viennæ Imperato-
ri, seriorumque manifestant, et præfatum Long-
vallium suis Commissionibus instructum expediunt
Versaillam, et eam Viennæ ad prodenda Nostra Con-
silia instruunt, et Nos ipsos inde in Carcerem de-
trudi, et postmodum iterum iisdem carcere elabi
faciunt, et Neostadii Capitaneo Lehmann Nostræ
evasionis Instrumento /: per suum :/ qui simul, ne
moriturus alteri cuidam Sacerdoti forte compli-
ces detegat, præpediret, Patrem Wolff salvatorem
Nostrum, ad locum usque supplicii adhærendo, de
ejus præstita contra fidem Cæsari debitam Nobis
assistentiâ, pœnitentiam prædicant, et simul in
Polonia, tam Nobis, quam D. Comiti Berchenis
profugis, per Kluzarium ab Ungwár Cambiis, pecu-
niisque assistunt, et Nobis proinde belligerantibus
Tyrnaviæ Spectacula, Claudiopoli Arcus Trium-
phales, alibi alia Votorum suorum testimonia
præparant, et simul in Aula Viennensi suam
erga Cæsarem jactitant fidelitatem, ob quam idem
ut Cæsareani Martyres, a Nobis nunc exilium
patiantur. Atque ita hi Pseudo-Politici Syncretis-
tæ, dum unâ fideliâ et Regem Galliarum, Nosque
et Imperatorem erga omnes obsequiore devinciunt,

omnes

omnes produnt, sibi solis fidi, sisique. Si Nos optata
hoc bello, ut speramus, sortiamur, praestiti Nobis
obsequii a Nobis /: utpote tunc potentioribus :/ Galli-
aque Rege amplissimas recognitiones aucupaturos,
si succumberemus, ex Nostris a Fisco Caesareo tunc
deglutiendis Dominiis, in exhibitae Domui Austriacae
fidelitatis praemium, portionem non minimam
aspernaturos.

Sicque, dum intolerabili impudentiâ, Prin-
cipibus etiam propriis, pro libidine sua illudunt,
adhuc se de hisce omnibus, per allegatam Institu-
ti sui impartialitatem, abunde legitimatos existi-
mant, quasi vero illi tanta authoritatis, ut leges
particulares in Principis, et Patriae praejudicium
invehere iis permissum sit, aut penes eos foret pri-
vati Instituti compage, Jus divinum, Naturae, et
Gentium evertere, quod Principi, et Patriae fidelita-
tem indispensabiliter observandam cuivis imponit,
aut saltem prohibet, hostibus perfido adulandi pru-
ritu obviam ire.

Neque obstat illa particularium quorundam
inter eos syncera, et reliquorum Sociorum exhibi-
tantem Saecularissimum, vel non cognoscens, vel de-
testabunda intentio, quâ tales pure Fundatoris sui
magis, quam compilatorum cursu temporis Con-
stitutionum menti conformes, omni cordialitate,
et modestiâ suae Vocationi student; siquidem im-
primis horum tam exiguus, nec nisi inferiorum
inter eos est numerus, et secundo reliqui, qui to-
tius Machinae gubernacula tenent, ejusmodi boni-
viris non aliter, quam Instrumentis passivis u-
tuntur, ad Societatis suae in his solis, veluti reli-
quiis

quis adhuc reluctantem Sanctimoniam Populo osten-
tandam, ut dum in hanc partem oculos Nostros abi-
piunt, Nos eo minus ad reliquorum Quatuor Votorum
Rabinarum Machinationes politicas fidem, aut ocu-
los reflectamus.

Et sic non tantum Nos Seculares, quos aliunde
pro Idiotis habent, sed una et suos, quos dimissioni
adhuc subjectos habent, versutissima captivatio-
ne fallunt, dum scilicet hos ad Nostras mentes qua-
qualicunq religiositate captivandas instrumentaliter adhi-
bent, istos ipsos vero ad suum proprium intellectum
caeca obedientia ita imbuunt, ut sicut equi, et muli
ab omni altiori reflexione rescindentes, quia in hoc
apicem perfectionis consistere persuasi, caeca obsequi-
ositate in mandata qualia-cunq Superiorum ru-
ant, quorum tamen finis ab immediata horum man-
cipiorum intentione plerumq longe diversus, nec
tamen an malus, an bonus? ab hisce captivitatis
Mectibus*) examinandus est, dum ultimatus in-
terim totius Societatis finis nemini /: juxta eorum
constitutiones :/ praeterquam soli Praeposito Gene-
rali cognitus esse debeat. Qualisnam vero nunc il-
le sit? an ad sibi substernendum, an ad haereditarie
usurpandum Papatum? – an ad Principes Seculares
inter se committendi arbitrium? an ad Ecclesiae et
Statuum subjiciendo sibi fata collimet? id percon-
tari sicut Nostri neque otii, neque negotii judicamus.
Accedit his omnibus, quod Dei, et Ecclesiae cum sua
Societate causam communem faciendo teneras con-
scientias impertinentissima impostura in reveren-
tia constrictas tenere, pro lege fundamentali habeant,
unde perspicaciores et Reipublicae, quam sua Commu-
nitati amantiores, contra vel mussitare absterre-
rent, talesq quasi Dei, et Religionis oblitos palam

odiosos

odiosos efficere pro Calumniatoribus, et Archi-haere-
ticis proclamare, imo concitata omni factionum
suarum Cohaerentia et irreconciliabili vindicta,
praevertis personalis rancore, quoquomodo clande-
tinis fovis in praeceps agere non desistunt, e
contra vero Fautores suos, praesertim Tertiarios
ultra Sydera destinatos, uti adversarios a Deo, et fi-
de infra barathrum reprobatos esse persuadentes,
ipsique praesertim juniores persuasi, quasi ipsis, et
quidem solis judicia Dei ex abysso sua veluti ex suo
rum Sacco, et penula protracta, justa conniven-
tiam suam dispensare, praedestinationes divinas
per acceptam (: ut barbare loquamur :) Chartam-
biancham pro sua sententia, et emolumento dis-
tribuere, et pro sua utilitate cum gratiis benedicti-
onibusque caelestibus tractare comercia concessum
sit.

Hinc tanta servitia omnem neutralitatem
aspernantes in quemcunque offendunt, cum vel
cum ipsis colligere, vel dispergere praetendunt, et
unum quemque Vestrum non admissa indifferen-
tia suum credunt vel amicum, vel inimicum.
Si amicum, et ille prospera gaudet fortuna, tum
hujus felicitatem suis consiliis, aut precibus, vel
divinae in ipsum propter ipsos benedictioni adscri-
bunt, si sinistra fortuna prematur, Dei in illum
amoris allegant indicium, qui filios, quos amat,
castigat, et qui illos hic urit, et secat, quibus ut
Suae Societatis fautoribus in aeternum parcere
destinavit. Si vero inimicum quem reputant,
isque fruatur prosperitate, tum in toto dilemate
hunc a Deo Caelum in hac vita obtinere ajunt,
quem is ob perversam scilicet in eorum nomina
mentem, in altera eo acerbius puniendum con-

stituunt

stituit, sin adversitate laborat, manifesta male-
dictionis ostentant specimina, quibus ejusdem
malignum contra eorum societatem animum
ipsa Sydera ulciscantur.

Sicque dum flexibili in omnem partem
navigio portum obtenturi acceptandos pro suo
cursu quoscunq etiam contrarios ventos sibi vela
texere ex filiis Parcarum Nostrarum se posse
despotice arbitrantur. et Secularibus, aliis nimi-
um credulis, aliis ob sua negotia ad hominum
genus, et eorum artificia observanda non atten-
tis aliis sponte dissimulantibus, aliis rapta
dissimulatione, frustra obnitentibus, aliis per
diversas ambages, si non ad eorum partes, saltem
conniventiam pertractis, aliis denique ultro tam-
quam ad majorandam Dei Gloriam omni conatu
concurrentibus, hi Patres in eam argutiam, quam
impenetrabilem, et in eam potentiam, quam in-
explicabilem putant hodie se evectos vident, tunc
tuta jam errandi licentia tumidi omnes Actio-
nes suas juxta primam Mentis operationem
plerumque nec acceptata altera conceptus im-
petu persequuntur, magis quam ratione, obsti-
natione tuentur, non prudentia, et securitate
in arrogantiam versa, quascunque saniorum
oblocutiones, tamquam canum contra lunam
latratus, altissimo supercilio explodunt, et dum
plurimis caeci sunt, omnes vident.

Neque hic spes ulla Vobis forsitan blandiatur,
quasi vero admonitionibus sive privatis, sive pu-
blicis ad moderatiora Consilia producendi fo-
rent, cum tanta sit in hisce hominibus non
modo praepotentiae suae fiducia, verum etiam
amoris proprii, et aestimationis praeoccupatio,

tanquam

tanquam solida de semet ipsis praesumtio, et
luxuriante Pseudo-sapientia inflati; absque superbia
tanquam angelico vitio superbientes super omnem
corrigibilitatem se positos quia infallibiles credunt,
iis censuras exercere non pati dattum, et immen-
sae audaciae esse eorum Acta, vel examinare audere,
quae caeca veneratione non nisi adorare nos docent,
errores Nostros illis exculpare Nostri obsequii eo-
rum indagare temeritatis esse de rectitudine
operarum Nostrarum pronunciare eorum offici-
um, Nobis de ipsorum dubitare sacrilegium fore, ut-
pote, in quibus vitia si resident, per qualitates occul-
tas eo ipso in virtutes evadant, aut saltem eva-
sisse Nobis potius, quam illos vitiosos credendum
sit.

Et haec est, quam non tantum fortunis, prolibusque,
sed et conscientiis, animisque universis haec Societas
Tyrannidem injicit, ut Monarchiam universalem in
quavis Monarchia tam odiosam, hoc absque invidia,
imo cum concurrentia Nostra non tam affectare,
quam exercere videamus, atque in dubio sit, an Domus
Austriacae, an potius hujus Societatis eo intollera-
bilius, quo latius jugum majori a Nobis Nisu excu-
tiendum videri possit.

Sed itidem f: quod si Patres pro universali de-
fensionis scuto ubique mox opponere prompti sunt: /
vellemus a Vobis credi, quasi vero scilicet ad haec consi-
lia ingrati privata quadam passione magis, quam
boni publici ratione ducti simus, cum nullus parti-
cularis affectus, aut passio sedem fixerit in illo
animo, in quo eorundem cum hoste collusionibus,
aliisque praejudiciis ex una, et praestitis Nobis servi-
tiis ex altera parte in aequilibrio computatis, et
gratitudinem luctam mutua passionum virium
collisione tandem utraque ita humi prostrata jacet,

ut

ut illis quae Nobis in obsequiorum ab ipsis facta distributione contigit portioni ultionem Nostram christiane sanctificantes gratitudinis vicissim illius Nos reos eo minus arbitramur quo magis proditionem amare, proditores vero odisse usitatum, et illos assistentia sua non in Nostrum, sed in suum proprium favorem Nobis litasse compertum est.

Quandoquidem autem Vestris petitionibus nihillominus quantum citra boni publici, et Vestrum proprium praejudicium licet connivere, maxime in gratatis habemus, tam intentioni supplicationis Vestrae, et ulteriori praefatae toties societatis in Nostra Patria commorationi assentiri, ab omni, ut diximus privata animositate alieni lubenter condescendemus, modo iidem Patres omnem lapidem offensionis Publicae (: quod unice Nobis curae est :) removere serio appromittant, et quidem:

1o) Bonis immobilibus omnibus se abdicant, et ex aerario publico personatenus secundum Clericorum suorum a singulis Comitatibus definiendum iisque numerum deinceps alendi, et annuatim exsolvendi, unde et suae quam antea certam veterum emissionem publice domatum mendicare sueverunt, impudentissimae sycophantiae renuncient, quandoquidem eas (: quaeter opprobrium quod suis proventibus impresiore afficiunt :) tantum caritati incolarum illudant, dum isti sacco-geruli non nisi virum excutiunt, quem ipsi in Collegia sua seducere continere non possunt.

2o) Scholis, Academiis, Gymnasiis (: ut totidem ex filiis Vestris de constitutione Vestra inquisitorium Palestris :) excedant, utpote in quibus necessaria deinceps, et aptiora Reipublicae Studia nec cum tanta juventutis, aut temporis, aut impensarum jactura morumque perversitate introducenda erunt.

3o)

3° Censuram Librorum typis mandandorum praetextata fidei, morumque cura usurpatam deinceps sibi non arrogent, utpote ad alios, praeterquam suae farinae scriptores dijudicandos incapaces. Cum insuper peritissimi saepe pennae manum a tabula abstinere, quam despotico arbitrio ejusmodi hominum se subjicere malunt, qui Nobilissimos alieni ingenii (: quamquam talia extra se dari non autument :) partus non nisi invidiae secundum passionis, aut convenientiae aut suae (: ut corrupte loquamur :) Pedantariae regulam examinari regulati sunt.

4° Confessionibus (: nisi forte in viris et pagis :) percipiendis abstineant, quibus non ad privatorum tantum, sed et Principum genios perscrutandos, eosque pro suo consilium suorum arbitrio in patria saepe discrimen regendos, ne dicam prodendos, abutuntur, praeterquam quod suis earum, intentionum, aut emolumentorum differentiis, sacratissimum Confessionis sigillum, et custodiendi, et una perfringendi certas modalitates, et paradoxas dispensationes norint a sua sorte (: quam vocant :) rationes conscientiae redditione evacuatas.

5° Suos, ut vocant, Patres Conversatores, aut potius Exploratores domi contineant, nec domatim quasi Inspectores familiarum, aut morum Reformatores vagari patiantur, cum morum publicorum cura solius Magistratus munus sit, quod privatorum qualiscunque hominum genus sibi non audeat arrogare.

6° Omnibus recomendationibus supersedeant de Creaturis suis ad Officia publica promovendis, tales autem ab iis praepositi tamquam periculosissimae factionis membra eo ipso pro inhabilibus reputentur.

7°

7.) Suorum Patrum Conscriptorum consulta Senatus intra secretos suos parietes statutis temporibus agitari solita abjurent, quibus Aulas Seniorque Principum et Magnatum, ipsaque Tribunalia quoq ad Tribunal citare justa convenientiam suam trutinare, et consilia de statu Reipublicæ suo statui accomodando cudere svetisunt, dum ejusmodi cyclopediæ super eminens dominium in præjudicium Majestatis rapiendo Religiositati indiperx, et modestiæ sub alterum, nec non ipsis primis eorum regulis insolentissime contrarientur.

8.º Ea omnia, quæ alii Religiosi pro publico emolumento exercent, his solis intermittere non liceat, veluti v.g. ut nemini fideli um petenti cryptas in Ecclesiis suis pro sepultura occludere, aut pro solita singularum mercede Missas celebrare non detrectent, ne loca sacra a publico, pro publico iis concessa in suos scilicet, suorumq fautorum solum usus publice derogare, aut tantum pro suis sociis seu benefactoribus sacerdotes facti esse videantur, quod enim e.g. submissionem erga Episcopos ordinarios, aut psalmodiam in Choro, aut quæcunque hujus generis alia attinet, tum ea, utpote statui publico indifferentia nostra quoq parum intersunt.

9.º Epistolas cujuscunq Generis non aliis quam publicis tabellariis, nec non steganographicis characteribus suffultas, easq non prius quam a Comissario per Magistratum cujuslibet Urbis ad hoc denominando revisas in aliena loca transmittant, ut omnis non necessariæ cum exteris, et sæpe Regno præjudicaturæ Correspondentiæ suspicio præpediatur.

10.º

10. – Demum ∫: quod Patriciæ Acatholici utplu..
rimum urgent :∫ voto suo Quarto solemni renun..
cient, quo obedientiam Summo Pontifici et in
extirpationem hæreticorum jurant, præterquam
enim ∫: quoad primum hujus voti membrum :∫
quod voluntas Sanctissimi Patris cum volunta..
te Dei in omnibus una, nec itaq separato voto
distinguenda, et absque hoc tantæ per semet
ipsum authoritatis esse debet, cui absque præ..
requisita particulari votificatione unusquisq
Religiosorum præstare obedientiam teneatur,
adeoque hoc Quartum votum ∫: quibuscunque
demum distinctiunculis anatomisandum :∫
mere superfluum, nec nisi vel Sedi Apostolicæ
adulandi, vel cum hujus potentia se arctius
colligandi, vel præ aliis religiosis se distingvendi
particularitatis studio inventum ad invi..
diam, e contra et suspicionem excitandam tam
idoneum videatur, tunc tamen hoc examinare
Nostra non tantopere, quam reflectere inter..
est, quod nimirum contra omnem rationem
Status vergat, in Regno tollerare, et insuper a..
lere indigenas extero cuidam, etsi Sanctissimo
Principi particulari solemniq juramento ob..
strictos, et hujus eventura quondam ∫: quod tamen
avertant Superi :∫ inter utrosq forsan discrepan..
tia adversas contra ipsam Rempublicam par..
tes ∫: nec deficientibus jam exemplis :∫ amplexuros,
illamq in ipso gremio discepturos. Quod alte..
ram autem hujus partem Voti extirpationem
hæreticorum attinet, cum tale votum, quod quieti,
et concordiæ publicæ, ubi ratio Status diversas
Religiones inturbatas tollerare pro lege statuit,
e diametro oppositum est cum tranquillitate

itidem

itidem, et Statu Reipublicæ Nostræ, in qua amor patrioticus non mutuam extirpationem, sed fraternam non obstante ulla Religionum diversitate non modo tollerantiam, sed unionem sanxit constituit incompatibile esse, in comperto est.

Sin vero Equitum Melitensium, qui etiam passis a Christianitate cum Turcis induciis, perpetuo tamen contra illum bello obstringuntur, exemplum hi Patres fortasse allegarent, tunc et ipsos illorum exemplo in separatam quandam Insulam a Continente avulsam quoque recedere, et sedem ibi figere damandamus, unde et ipsi contra hæreticos suas pro Zelo, et Voto, ac sine altiori alteri, cui insunt, Statui turbas adsciscendi periculo excursiones exercere libere queant.

Ex parte vero Nostra irremissibilis, et nulla temporis vetustate debilitanda Magistratuum vigilantia præfatam Communitatem ad omnes, et singulos memoratos Articulos religiosissima Exactitudine observandos ita adstringat, ut Sacrosancta semper Crocerum inflexibilitate ii sub pœna totalis relegationis ex abrupto ab omni etiam minima /: sub quocunque licet Sacratissimo prætextu, colore, fuco, aut titulo :/ sive dispensatione, sive relaxatione, vel tentanda tantum, vel insinuanda cohibeantur, cum idem sit hujus Societatis, qui Terebelli genius, qua sicubi exiguo tantum apice ingressum, vel tantillum invenerit, mox ulteriori semper, et ulteriori subtrusione ampliorem sua versutia vertebras penita ingerere non desistit, do-

nec

nec concesso vel minimo tramite largificata sibi
inadvertenter via plane in pristinum, optatum
que statum denuo penetraverit.

Qua Nostra praecautione, si Patres intra in-
scriptos suae activitatis limites, uti diximus,
se continentes, factis denuo exercitiis medi-
tationibus ab omni secularitatis spiritu reclu-
si intra parietes suos saluti animae propriae
studere, nec de salute proximi tam optantes
ut et insequiritas sibi poenas, aut curas facere
jubeantur, cum imprimis non ipsi pro Nobis,
sed unus quisq Nostrum pro semet ipso quan-
dam reddere rationem debebimus, et ille pro
proximo salvando Zelus melius inter Turcos
Arabos, Garamantas, et Indos exerceri expediat, quam
inter jam sacro Evangelio illuminatos, et alios
a Deo, et S. Matre Ecclesia mediis pridem, et abun-
de munitos Christianos, ubi experientia inou-
per periculum docuit, ni hi Patres proximi
fortunas magis, quam animas quaerant, et ne
dum hermaphroditica secularitatis religiosae
monstrositate alienae incumbunt, de propria
salute periclitari videre possint.

Si igitur remonstrationibus Nostris p[ro]clario-
ribus sexcentis demonstrationibus semper dedu-
cendis :/ Vestraque propria rationi major, quam
praeoccupationi apud Vos locus, eaque Vobis Pa-
triae, et vestrum, quae vobis ~~cura~~ cura est, tunc
hanc ita dictam Societatem Jesu, vel princi-
piis suis antedictis, vel regiminibus Nostris renun-
ciare, unitis nobiscum viribus compell------
nisi pro membris Patriae mala sane excremen-
ta, pro fulcris Reipublicae supplantatores, pro
simplicibus juxta Sancti Spiritus dictamina co-
lumbis serpentes, et variis sanctimoniae colori-

bus

bus timoris resipientes in sinu alere ulterius cupiatis.

Quibus Vos divinae protectioni, Vobis autem saniora consilia commendamus.

Anno 1707.

Exscriptum ex ipso Originali Conceptu, propria Francisci Rákóczi manu scripto, mendis tamen et scripturae erroribus hinc inde referto. — Exstat in Collectione M[sta] Josephi Benkö, quam nunc possidet Bibliotheca Athenei N. Enyediensis. ‡

‡ Copia habetur etiam in Collectione M[s] Petri Bod, cujus titulus „Grammatophilax": pag 175–190.

Finem imposui huic descriptioni, ipsissimo infausto illo die, quo praesentia Regni Comitia dissoluta habentur. Claudiopoli die 6o Februarii, A. D. 1835.

Jos Kemény

Conventionales

Petri Daniel Armorum

Conservatoris, et portatoris

Principis Francisci Rákoczi.

1 Jan. 1708

Nemzetes Vitézles Daniel Péter Jó Fegyver hor-dozóinknak esztendeje kezdődvén a dato infrascripto conventionalis fizetése lészen: 1708 1° Januarii

Kész pénz flor: hung.	100
Anglia poszto sing Nro	7
Oralis portio	3
Equilis portio Nro	6

Datum in Libera, Regiaque Civitate Cassovien: die 1° Januarij Ao 1708

Ad mandatum Suae Serenitatis Principalis, ac Ducalis proprium.

L. S.
Pris Francisci
Rákoczi

Casparus Beniczky m. p.

Originale apud Dnum Lazarum Horváth Petri-tyevity.

1708. Rakomozi 4a octob. Francisci Rakoczi Instructio pro Stephano Dobosy ad Aulam Regis Borussiæ, et Ducem de Marleborug expedito.

Edidit Pray in „Epist. Procer." T. III. append. pag 565–581.

Litera
C. Georgii Bánffy Transiae Gubernatoris
Ad Josephum I Imperatorem, tribus ante mortem suam diebus exarata.

Cibinii. 12 Nov. 1708.

Augustissime Imperator! 1708

Dne Dne naturaliter clementissime! 12 Nov.

Ignotum, quod palam omnibus fuit, licet Mattis Vestrae Ssae haud esse certo sciam, nihilominus pro gratiosissima reminiscentia, ad pedes Mattis Vae humillime deponendum duxi, quatenus Augustae Domui Austriacae a juventute mea devotae mentis pignus, constantem fidelitatem, ac pro eidem in exequendis studium illibate sacrare, prora puppisque actionum mearum fuit. Hoc prudens idem pernox infixum medullis esse volui, ut Altefatae Augustissimae Domui Augmentum, gloriam, et emolumentum quaerere, succollatis oneri humeris promovere, rata tectaque quantum in me fuit conservare intenderem. Si nunc Serenissimus felicis recordationis Lotharingiae Dux viveret, vel tacentem me luculento testimonio exigeret, meaeque moderationi, ac enixo pacis, tranquillitatisque publicae studio adscribendum comprobaret, quod sub ejusdem ductu in partes scissis Magnatum istius temporis consiliis, ac ad adversa quaevis aperienda pronis, absque effusione sanguinis, absque gloriosorum aliàs armorum usu, tot antehac vicissitudinibus exercita Transylvaniae Provincia, jam quasi per manus tradita, Coronae Hungaricae solius placidae transactionis medio, me instrumento factae, cui adhucdum hodie innititur, reunita, ac incorporata, animos utrinque aequabiliter

demulcendo

[illegible]

demulcendo, homagiali obsequio Augustæ Do-
mui se re subjecerit. Quod uti tunc feliciter
cessit, ita ex post Supremum Provinciæ regimen
in officio Gubernatorali benignitate Augustissi-
mi beatæ reminiscentiæ Leopoldi I mihi collato
taliter administrare conatus sum, taliter opera-
tam hanc ornare intendi, ut primæ intentio-
ni cuncta responderent; fulcra regiminis, amo-
rem, et timorem in consiliis, in factis, rerum-
gestarum cursu inconcussa stabilire, nimieta-
tes omnes evitando, amicabili unione simul
esse, nec non Patriæ salutem imperturbatæ tran-
quillitatis columen, cum afflictorum solatio, pu-
blicique quantum fieri poterit, emolumento pro-
movere laboravi.

Nihil equidem magis in usu, quam alti-
ori loco positos, judiciorum libidine lacessiri, et tam
bene, quam male dictis audiendi expositos esse.
Si quæ pro more seculi, et vario hominum genio,
ut ut ~~optima~~ optime dicta, factaque, in sinistram
ac reguidem partem tracta, ingrati informa-
tionibus forte aures Mattis Væ onerassent, quia
elusit eas eventus, confudit queritas, nec cohæren-
tes opiniones exitus, et vel silentium meum
adversarium molitionum annihilavit molimi-
na. Ubi res ipsa loquitur, ubi una quaque dies
volutatione non interrupta, evidenter dat probas
quid opus exculpationibus? Ex quo Natio Hunga-
rica, ex quo Provinciales in plagiis sævire incepe-
runt vicerso, quis mage [sic!] lacessitus, quis in-
jusiis

juriis, expilationibus, habitationum solo aequa-
tionibus, pretiosi suppellectilis direptionibus expo-
situs magis? quis graviora me passus? Nihilomi-
nus immotus ad ruinas, ad damna, ad jacturas
omnes, ad innocenti illatas injurias, illibatum
fidelitatis Sacrarum perseverantes colui, ac vota
sincerae devotionis absque titubatione persolvi.
Hoc me recensere non factus, non majora quae-
rendi cupido, non remunerationis obtinendae spes,
sed factorum conscientia animat, et quod plura
amplius praestare nequeam, justus dolor excutit.
Ita siquidem Divinae bonitati placuit, quae dies
diebus humanis addit, et sic annos in numerato ha-
bet, ut iisdem aliquid superaddere in Nostra potesta-
te situm esse noluerit, me quoque meae mortali-
tatis pergravem, quo a sex fere mensibus detineor
morbum, admonere, et quia vires emaciati Corpo-
ris jam languescunt, membra officio suo desunt,
sentio horam dissolutionis meae, et ex hac misera-
rum valle ad coelestem quietem evocationis in-
stare. Dum finem tot malorum, dum tranquil-
lationem tot, tantisque tempestatibus conquassa-
tae Provinciae praestolarer, meaeq sincerae devotio-
nis plura, nec ingrata testimonia dare posse
sperarem, fatis ita volentibus, servitio mei Domi-
ni eripior.

Quare fasces Gubernatoratus Transilvanici,
quos ex benignitate Matis V.ae jam per sexdecim
annos tenui, ad Thronum Matis V.ae depono, pro
delictis ex infirmitate, ac fragilitate humana com-
missis veniam supplex peto, pro gratiis in me
collatis, quid reddam, cui verba, et modus desunt?
[illegible] ille omnis boni fons, sit pro me remune-

rator

rerenuner

nerator, qui Dominationes uti vult, dividit, et solium Mattis Vae stabiliat, inimicos confundat, glorias augeat. Sit toti mundo palam, pupillam oculi Dei tangere, qui Matti Vae mala inventat. Hoc unicum morienti solatium erit, hoc fidelitatis meae premium, hoc uberrima merces, si derelictam, ac omnibus expositam meam domum Augustae Clementiae exemplum esse Mattas Vae clementer indulserit. Si delinquentibus poenitentia ductis pietas, et mansvetudo Austriaca gratias, ac benignitates largitur, quanto magis patere Augustissime Imperator exercendam ergo meam Domum clementiam, contra omnes vexas, oppressiones pro more gentis, in posteros altioris sortis Praedecessorum effundi solitas, protectionem, specialesq Caesareo-Regios favores calcari, et incitamento omnibus ad fidelitatem naturali Domino alacrius probandam inservire. Sic exutus omnibus curis, familia vere pupilla, adjunctisq familiis sub alis pietatis Austriacae, certa spe clementissimae annuentiae, ultimum meae dissolutionis momentum, paratus praestolor, qui uti vixi, ita et morior

SS. Mattis Vae

fidelis humillimus subditus
C. Georgius Bánffy.

Cibinii 12 Novembris
hora 3tia noctis 1708.

Extant in Archivo Cancellariae Transilvanicae Aulicae.

Principis Francisci Rakoczi
Literæ
ad Reginam Angliæ.

Szerencs 26 aug. 1710.

A la Reine d'Angletere Szerencs le 26 Aout. 1710. 1710. 26 aug.

Madame!

Depuis le tems de son glorieux Gouvernement Votre Majesté Royale a si fortement appuyée la Cause des Nations, et peuples opprimés, que les esperances meme, que ma patrie conjointement avec moi, nous avons conçu dans sa generosité, ne sont pas devenués infructueuse depuis l'acceptation de la Mediation, qu'elle nous avoit si benignement offerte.

C'est Madame a la magnanimité de Votre Majesté Royale, que nous devons attribuer les assurances, qu'elle nous a souvent reiterée d'y vouloir contribuer en retablissement de la tranquillité de ce Royaume et de nous garantir de joug pesant, dont les armes de l'Empereur nous menagirent. Les Ministres destinoient nos personnes a etre Exemple de leur Cruauté, dont elle avoit donné tant de marque la guerre passée, et nos biens, et patrimoines sont etre sacrifiés a son avarice; le partage en est fait. quoique nous ayons les armes a la main, et ce qui nous est incomprehensible, on veut, que nous les quittions avant d'etre assurés d'une paix juste, et equitable.

Vous avés apris Grande Reine par la Relation de vos Ministres les causes, qui nous ont forcés de venir aux extremités, de prendre les Armes, et puisque Votre Majesté a bien voulu se charger de procurer Notre paix, sans doute vous avés même reconnu la justice de notre Cause. Je ne dout pas Madame, que Vos

intentions

intentions n'ayent eté d'épargner le sang de ceux, les quels par une morale aussi peu chretienne, que relachée, on va sacrifier a la politique sous pretexte de la Religion, et par consequence, je me flate, que Votre Majesté continuera par la suite aussi de nous mettre a l'abri de tant des maux, qui nous ~~[illegible]~~ vont accabler, et afin que Votre Majesté puisse mieux connoitre combien qui sont dignes de meriter Votre protection.

Autant que je considere Madame les victoires de Vos armes, que l'Europe admire, plus je conviens, que le Ciel ne Vous les a donné, que pour Vous mettre en etat d'appuyer les opprimés, et si Vous avez fait repandre tant de sang de Vos Sujets sur de Champs semés de Lauriers mêmes pour la Conservation de la liberté de L'Europe, Votre pieté naturelle souffrirat elle que le meme sang repandû enorgueillit l'Empereur Votre Allié jusqu'au point de nous refûser la justice meme, cette pieté dis je permettrat elle, que cette victime de la liberté de L'Europe serve a effacer nos privileges, et liberté, que Nous avons herité de nos ancetres, enfin la mort de tant de Guerriers serat elle la cause de preparatifs, qui paroit, que l'on fait des Echaffauts, et Theatres pour tant de personne de la même religion.

Non Madame, l'opinion, que nous avons de Votre justice, nous combat, et la renommée de Votre clemence est autant repandue jusque chez Nous, soit bien eloigné, de croire, qu'elle nous refuse sa protection, d'autant plus, que Nous ne demandons ni armes, ni troupes, ni force, ni prolongation de la guerre d'ailleurs si pesante a Vos Sujets, pour soutenir la justice de Notre cause, et nous ne ~~[illegible]~~ souhaitons ~~que~~ qu'une charité chretienne et mutuelle des Hauts Alliés, que l'on doit avoir selon

les

loix divines, et humaines pour tous ceux, qui sont persecutes par l'ambition, cruauté, et l'avarice d'une force superieure.

La personne sous nommée vous representera Madame mes prieres, et celles d'une Nation autrefois si renommée, et aujourdui par la suite des Malheurs des plusieurs Siecles si abbatuë, nous paroissons Madame avant le flambeau ardent de la liberté de Votre heureux Royaume avec une Chandelle eteinte, mais encore fumante, nous souhaitons de participer de son bonheur, et de sa lueur, sans lui nuire, et sans la corrompre. Sera t'il possible, qu'une Reine, et une Nation aujourdhui si elevée, que la Notre abbatuë, ne veuille allumer cette chandelle au flambeau de la liberté, et qu'elle ne se reflechisse sur la vicissitude, et changement de la gloire des Mortels. Ne trouverat'on pas utile de conserver plutot la liberté des Nations les plus eloignées même, que de les abandonner aux projets de leurs Souverains, dont il y en a si peu, qui borne leur ambition.

La confiance, que Nous avons Madame dans la personnée sacrée de Votre Majesté nous persvadairement de croire le contraire dans le temps qu'elle nous flatte de recevoir de marque bien fortes de Votre protection pendant le cours de la negotiation de la paix generale. Je souhaite, que Vos peuples soient aussi heureux après la conclusion, que Vos Armes ont este glorieux, et victorieux pendant cette guerre, et que Vos Sujets redevable de leur bonheur à Votre Majesté par plusieurs generations voient ce don du Ciel sous le regne d'une si grande Reine, qui sait les defendre, et de les gouverner, et je suis avec toute la veneration, et du Respect dû

Madame

De Votre Majesté Royale

le tres humble, et tres obeissant serviteur

Le Prince Rakoczi.

Copia in Coll. Mss. Comitis Szekelyana Bibliotheca Collegii Reformatorum Claudiopolitani Tom. IV. p. 569.

Principis Francisci Rákoczi
Litera
ad Status Foederatos Belgii

Szerentz 26 Aug. 1710.

Aux Etats Generaux. a Szerentz le 26 Aout 1710. 1710 26 aug.

Les Etats Confederes de ce Royaume ont reçû tant de marques de la generosité des Vos Hautes Puissances par leur Mediation offerte pour moyenner Nostre paix, que je ne puis commencer ma presente, que par une remerciement reiterée de leur favorables sentiments, et quoique Vostre Ministre a la Cour de Vienne par sa Lettre ecrit par Vos Ordres m'avoit donné sujet de croire que les bonnes intentions de Vos Hautes Puissances ayent eté changé a Nostre egard, la continuation des asseurances, que l'on me vient de donner du contraire de Votre part fait renaitre la confiance, que la Nation avoit toujours eû, en Vostre equanimité d'autant plus, que Nes esperons, que la justice de Nostre Cause vous estait suffisament conticie par la relation de Vos Ministres, qui ont este chargé de Vostre part de moyenner Nostre paix.

Copia in Collectione Msa Comite Szekelyana Bibliothecae Collegii Reformatorum Claudiopolitani Tom. IV. p. 573.

Dpii Francisci Rákóczi
Literae
ad Regem Galliarum, cui gratias
agit ob collatum sibi Velus au-
reum.

Szerents. 28 Sept. 1710.

Sire!

1710. 28 Sept.

Quoique je compte pour un bonheur, tres particuliere, d'avoire pû contribuer a l'affermissement du throne de Votre Majesté Tres Catholique depuis quasi son elevation, par la guerre, que j'ai fait a Notre Enne-mi commun; La Grace de Votre Majesté m'a fait en m'honorant de son ~~Ordre de la Toison~~ augmenté si fort le zéle, et l'atachement, que j'ai pour ses interets, que malgré l'eloignement du lieu, et les difficultes des passages, j'espere, que ma presente sera assez heureuse de pouvoir representer a Votre Majesté les sentiment d'une amitié respectueuse, et tres devoué a Votre service. Mais je sais bien, q'elle sera assez malheureuse ~~en~~ en ce, qu'elle ne pourat pas assez exprimer les tres humbles remercimens, que je dois a Votre Majesté Tres-Catholique de ce qu'elle a bien voulu par la m'obliger encore plus particulierement a me devouer a son Royale Maison. Qu'il me suffise donc, Sire, de dire, que j'ai reçu le Collier, dont Vous m'a-vez honoré, comme une Chaine, qui ~~m~~ m'enchaine, et engage a jamais d'etre avec toutes la veneration, et le respect.

Sire
De Votre Majesté Tres-Catholique

le tres humble, et tres obeissant serviteur
François Prince Rákóczi m. p.

a Szerents le 28 Sept. 1710

Copia in Coll. Mss. Comite Székelyana Bibliotheca Collegii Reformatorum Claudiopolitani Tom. IV. p. 565.

Fragmentum
ex Epistola per P. Rudolphum
Brenczky Jesuitam, ad Patrem Gabrie..
lem Hevenesi

data Claudiopoli Anno 1710.

1710.

Habet autem Societas (: Jesu :) causam (: non
ex vindicta, sed ut bonum spirituale pro male..
factis reddat :) nominatim Claudiopoli urgen..
di tum conversionem, tum eliminationem
hujus Unitariorum haereseos. Cum nempe ista
haeresis per Transylvaniam valuisset sub Joanne Si..
gismundo de Zápolya (: qui ut Unitarius Aº 1571
Albae Juliae mortuus, situsque Arianorum sepul..
tus est :) adeo audax, et blasphema effecta est,
ut publice jactare non vereretur, se e Regno
Transylvaniae igne et ferro pulsuram Deum Tri..
num. Quia vero huic blasphemae haeresi conve..
nienti zelo contrariabat Claudiopoli Societas (: Jesu :)
gravissimum illa in hanc odium exercuit Aº 1603,
quando Székely Moyses Unitarius Turcis, Tarta..
risque confoederatus (: Sigismundo Báthory Vaj..
voda se in Bohemiam recipiente :) Transylvaniae
sibi Principatum arrogavit, et Generali Caesareo
Georgio Basta se hostiliter opposuit. Quampri..
mum enim Albâ Juliâ occupatâ, etiam Claudio..
poli Caesareum praesidium cedente egredi
coegit Székely Moyses, illico Unitariis jus fecit
Jesuitas expellendi, nec feriabatur Unitario..
rum Superintendens Matheus Thoroczka cum
Paulo Tonsorio, aliisque ministellis, et Scholarum

Rectoribus

Rectoribus, duoem enim semet praebuit, habita prius publica in foro ad concitandam plebem adhortatione, quam protinus convenientem, et mox Armis, lapidibus, securibus, variisque instrumentis instructam, atque vociferantem ipse festivus praeivit, ad Collegium S. J. idque despoliari, persummdari; ac diruí fecit 9 Junii Aº 1603. Templum etiam quasi idololatriarum aggressa Unitaria plebs post congesta in Matrem Dei, et Sanctos convitia, Statuas in Templo truncavit, et Sacra omnia profanavit. Ipsas tandem consecratas hostias, ne quid impietati reliquum esset, violato Tabernaculo, in terram effudit, ac pedibus conculcavit, obtrivitque; - sacrilegam plebem objurgans Sacrista (: Emanuel Neri, et Miguel dictus:) S. J. Religiosus pugnis, fustibus, calcibus percussus, colapo trajectus, impactaque tandem securi est interemptus. - Reliqui vero de S. J. sani et infirmi e Civitate ejecti sunt, et in pericula Turcarum, Tartarorumque, qui feris utpote Szekely Moysi confoederati, castra metabantur, devenisent. Post haec Georgius Basta Szekely Moysem persecutus est usque Brassoviam, ubi cum Turcis, Tartarisque junctum, astu Radulonis Valachiae Vajodae noctu obruit, et occidit 23 July eodem Anno 1603, quo ipso Anno 13 Octobris Societatem reduxit Basta Claudiopolim, eique extradidit Unitariorum (qui Collegium S. J. spoliatum diruerunt,

ac templ[...]

ac templum profanaverunt:) Ecclesiam S. Michaelis Parochialem cum Domo Plebani. Videatur Istvánfius ad A. 1603. pag. 520. Ortelius editione pag 346. scribit germanice, Jesuitas die, quo reducebantur (: 13 Octobris :) binos, et binos a Venatoria Persona, detecto capite per Claudiopolitanam Civitatem ductos fuisse usq ad locum tunc desolati templi, atque Collegii, in quo seditiosi Duces patibulis per ordinem appensi conspiciebantur, daturumq esse Societati Jesu ex mandato Caesareae Majestatis Templum Praelaturae pro administratione divinorum. In hoc templo deinceps tum Hungarice, tum Germanice conciones habebantur, tantaq charitate Pater Majorius Loci Rector S.J. subveniebat universis, ut communis Patriae parens nuncuparetur. Idem Rector cum pro multis de plebe Unitaria intercessisset, qui Collegio perfundato, expilatoq ac profanato Templo Religiosos S.J. pessime tractarunt, occisi Emanuelis Neri S.J. vitam etiam exoravit e.c.t. Possedit abinde Claudiopolitanam hanc Ecclesiam cum Plebania Societas ultra semiquartum annum, donec nempe recepta in Transilvania triplex haeresis, Calviniana, Unitaria, et Lutherana, per Sigismundum Rakoczi Calvinianum Principem exequeretur proscriptis S.J. quam primus Calvinianus Princeps Stephanus Bocskai morte praeventus, exequi non potuit.

Habentur hae Literae in MSS. Heveneianis Tomo DDDD. pag 49.

Litteræ
cujusdam Prælati Hungariæ
ad
quemdam Ministrum Poloniæ.

1710.

Non vereor, Vir Nobilissime, ullos reperiri homines, quibus magis, quam Austriacis illud Scripturæ conveniat: a) „Væ, qui dicitis malum bonum, et bonum malum, ponentes tenebras lucem, et lucem tenebras; ponentes amarum in dulce, et dulce in amarum."

Absit equidem, ut cunctos Cæsarum vertices his, vel ejusmodi dictis perstringam. Illorum facta Judici, Regiq Regum discutienda relinquo. Ast illos taxo, illos accuso, quos tu Austriæ, Viennensis Aulæ vocabulis designas Administros, qui, nescio quo vicinorum infortunio, ex omnibus ferme Gentibus conflati, in Austriam semper, et jam a Ferdinandi, imo Friderici ætate confluxere, eà fatorum lege, ut quidquid callidissima illa Hispanica, et Italica ingenia excoxerunt, id omne innatæ Austriacorum ferocitati executioni mandandum tradiderint.

Ut enim omittam, quæ S. R. Imperio, Italiæ, Poloniæ, Bohemiæq horum artibus, præter fas, et æquum contigere, ad calamitatem solum Hungariæ attendens, adverto illos famosi Machiavelli adeo sequutos fuisse leges, ut in plerisq superaverint.

Ille docet, b) in Regno neo-acquisito exteras colonias inducendas esse, quæ quasi cardines sint Imperii, Austriaci in Hungaria non solum colonias exteras exstirpatis substituere regnicolis, sed et Prædia aut fictà fide, aut vi stabilire noverunt. imo plurimis Austriacorum indigenatus prærogativam vel emendicare, vel extorquere, ut a visceris, quas sinu fovebamus, enecaremur.

Machiavellus monet, c) cavendum esse, ne mediocriter noceatur, et ne oppressis vindictæ supersit facultas. Isti adeo optimates, aliosq conspicuos oppresserunt, ut integras quosq stirpes exstirpaverint. Sic Rákoczii, Bothorii, Homonnaii, Veselenii, Zrinii, Nadasdii, Frange-

pani

a) Isaiæ Cap. 5. vers. 20

b) Machiav. Institut. Princ. sive in Princip. cap. 3.

c) ibidem

pani, Tökölii occiderunt: sic tot alios immanes Eperjeriensis, et Debreczeniensis laniena abrumperet; sic enormis illa Pax A° 1664 clam cum Turcis icta, 19 integris annis exeunte Gentem hanc tucte nequissime exposuit, ut mirum sane non fuisset, si Hungari omnem vindictæ, aut potius rhedelæ modum, et facultatem tot cladibus amisissent. Sed non est consilium contra Dominum.

Porrigit Machiavellus a) media assignans, quibus Populus libertati assvetus contineri queat; vel quosdam exigendos asserit, quibus cæteri premantur, vel tanquam tutius remedium, penitus perundandum esse populum. Austria non alterutrum, sed utrumque pro temporis, et potentiæ suæ ratione quam studiosissime curavit. Ibidem Affirmat b) spargendos esse Regni Cives, ne videlicet unita sit virtus fortior. Quam Nostri hos Austriaci strenue egerunt! alios militandi causa in Imperium, in Italiam hocce, et superioribus bellis miserunt, alios vanis quibusdam titulis, aut nuptiis Austriacis, vel corpore, vel affectu ab Hungaria segregarunt, dum jam antea plurimos exilio, carcere, suppliciis, vel diversum penitus omnium, vel certe Hungarorum consortio privarent. Religionis vero specie nulli unquam ad dividendos Civium animos, et inde civium bonorum, corporumque dispendium aut constantius, aut astutius abusi sunt. Longum foret per plurima, quæ suppetunt, exempla divagari. Tria solum sequentia, quæ ex occasione in mentem veniunt, juvat inducere.

Primum:

Cum Viennæ Anno 1702 celebrem Hungariæ Magnatem per quandam sceleratorum, et sicariorum turbam, prope Varsaviam, pro sua in jus Gentium observantia, capi curarent, folia quædam rapuit, quibus ille votum, quod elicuerat, adnotavit. Spoponderat enim se in Hungariam, Deo juvante, reducem, Religionis Catholicæ emolumenta curaturum esse. Hanc Aulici Scripturam Viennæ A° 1704 Viro cuidam Augustanæ Confessionis, quem uti Deputatum suum in Hungariam, quavis pacis causa mittebat, /

caracteres

a) Machiav. in Princ. pe. Cap. 5.

b) Cap. 5

magnatis illius optime noscenti ostenderunt eò
fine, ut quum apud Protestantes Hungaros magna
polleret authoritate, illis suaderet, ut à conjunctione
Gallorum, aut Batavorum, imo a Prῖs Rákoczy impe..
riis omnino abhorrerent nullis dubitantes Prem dicti
Magnatis suam, et auxiliariorum molitionibus ad ini..
qua quævis patranda movendum esse, imo suspicen..
tur merito ipsum quoq Prem ejusmodi vota emisis..
se, cum simul in Polonia degerent. Quod Deputatus
ille tum in Congressu Gyöngyösiensi Aõ 1704, cum in
solenniore Szecseniensi Aõ 1705 extreme conatus est,
ijs iisdem temporibus, et occasionibus, quibus alii Ex..
ministrarii Viennenses Catholicis adversus Prem, et ceteros
Confœderatos Proceres, tamquam erga Protestantes
nimium benignos, omne odii, et aversionis genus
instillabant.

Secundum.

Ab Anno 1703, quo præsens bellum in Hungo..
ria ortum est, ad hanc usque diem mille multifaria
mendacia Romam detulerunt, et deferunt, asserentes
tes bellum hocce in perniciem rei Catholicæ ver..
gere, adeo, ut Aõ 1704 eodem, quo Austria se Protestan..
tibus commendabat (: approbantibus omnia eorum pri..
vilegia olim a Serenissimis Austriacis Privilegiis con..
cessa abunde restitutum, et auctum iri:) Orator Gal..
licus Romæ interrogatus fuerit, num Rex suus susti..
neat rem Catholicam in Hungaria evertere? Anno
vero 1707 in Congregatione de propaganda Fide pu..
blice quæsitum sit, an Princeps Rákoczius Catholicus
foret? et passim Purpuratis sciscitarentur, an in
Hungaria Prælati aliquâ adhuc gaudeant authori..
tate, an non potius expulsi sint? an Catholici
ad dignitates admittantur? et alia id genus absur..
da dubia. Et hinc est, quod Aõ 1709, postquam Ponti..
fex ad quævis ab Austriacis facienda adactus, divul..
gatum fuerit Breve, seu Epistola, quæ indicat Hunga..
ros Cultum Religionis magna ex parte abjecisse [a)], quod
velut mendacissima, et perversissima informatione in..
nititur, ita certum est Papam ex hoc supposito mo..

tum

a) Breve Pontifici..
um in Patentibus
quibusdam, quæ
Romæ 3° Octob. Anno
1709 emanarunt,
divulgatum.

tum, stimulatumq fuisse, sic autem supponere maluisse, quam cum infensa disceptare Austria, quod quam beneficiis Cleri Hungarici inhiantem, se per hoc rescriptum (subreptitium, et obreptitium) ab alia fors sibi graviore vexatione redemit, temporis cederi; quo etiam factum est, ut in re Parmae, et Placentiae, quod alia fors aetate diademata excussit, commovere cogeretur, nec ponderare, vel certe allegare auderet, quantum rei Protestantium per hoc ipsum bellum, ad quod suos Parma, et Placentia sumptus conferre adigitur, emolumenti accedat, nimis in Diplomate illud animadvertere, quod die 26 Junii Ao 1708 Viennae emanavit.a) Cui quidem si fides sit, scandalum erit „Saecularibus in rebus „spiritualia arma intentare"; ejusmodi Censurae „ipsitus labes, et sit non explosione dignus" censebuntur; nullam dicemus „Romanae Curiae quod Jura ter„tiorum, bonave temporalia potestatem, quam Bul„la Pontificia exercere praesumunt;" inhibebitur „Ec„clesiasticis, ne quam rationem ejus quod in adducto „scripto continetur in ulla re habeant."

a) Diploma Caesareum de 26 Junii 1708 Viennae Austriae editum de verbo ad verbum ea, quae hic adducta exhibentur.

Tertium.

Libellus quidam posthumus celebris Nicolai Zrinii a quodam ex Confoederatis Hungaris hocce bello typis vulgatus est, qui Christianis suadebat conjuncta in Turcam arma vertenda esse. Ut Viennae rescivit, illico libellum Constantinopolim deferri, et ibidem per Emissarios suos Turcarum primariis explicari jussit, ut scilicet quo Hungari forent animo, adverterent.

Verum ab Austriacorum pelago nequitiarum ad Machiavelli leges, quae vulgo earum fontes esse creduntur, reverti libeat.

Ita alio quodam dixerit loco:b) ut ambigas illumne Viennae studuisse, horne sua ex ipsius libello legisse consilia existimes. Asseverat enim gloriosissimos plerumq Principes fidem levissime frangere: eosdem debere, ut Vulpem, Leonemq induere apposite, atque

adeo

b) Machiav. in Princ. Cap. 18

adeo dissimulare norint, ut certius fallant, apparentes inquit, clementes, fidi, suaves, religiosi, integri; nil ex ore fluant excidere, quod quondam virtutum non videatur esse specimen; sed id curent vel maxime, ut pii, sancti videantur, nam inquit, multi, quales appareant, pauci quales sint advertunt. Ex quibus exuit Principem so[illegible]lius emolumenti sui debere satagere, et confidere fore, ut quaelibet media, quae adhibiturus est; praecedentia rerum praecepta; vulgo probentur, quippe quod de re quavis vel ex specie, quam praefert, vel ex eventu, quem sortitur, judicat, tum solum sapientum cedens sententiae, cum aliam opinionem, cui innitatur, non invenit.

Tandem a) Ferdinandum Arragoniae, et post Hispaniarum Regem ad sydera tollit eo, quod modum reperit ipsis Ecclesiarum thesauris, et rapinis bella gerendi, et adeo noverit crudelia etiam facinora larva Religionis tegere, ut impune imo cum laude quoque pataret. Haec ille. Quid Austria eatenus profecerit, eloqui horret animus, et justum silentio comprimit dolorem.

Talia suggerentes consilia quae omnem aequitatis sensum arcent, et, quod certissimum est, in ipsius saepe numero Imperatoris detrimentum vergunt, numquid non consilium malignantium b) nuncupabimus? imo c) congregationem hypocritarum — qui [illegible] libenter accipiunt, de qua dictum sit: Ecce parturiit injustitiam, concepit dolorem, et peperit iniquitatem.

Parturiit injustitiam tota Friderici, et Maximiliani aetas, sollicite quibus artibus florentissimum Regnum, tot Heroum sanguine insignitum uni subjiceret Hymeneo.

Bella gerant alii, tu felix Austria nube.

Concepit ex hoc hymeneo cum imperandi aviditate dolorem, tot sequentis successorum cum Bathoriis, Botchay, Betlehem, et Rakotziis cladibus acerbum, non Hungaris solum, sed et sibi, imo toti Christiano Orbi, quem cum gloria Gens ista adversus Barbaros pugnabat, donec his molitionibus, hac numquam satiata libidine, hac denique

quam

a) Machiav. Cap. 11.

b) Psalm. 21. vers. 17

c) Job. Cap. 15. vers. 34, et 35. et Psalm. 7. vers. 15